

LÄÄNE-HARJU VALLA ÜLDPLANEERINGU LÄHTESEISUKOHTADELE JA KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE VÄLJATÖÖTAMISE KAVATSUSELE LAEKUNUD ETTEPANEKUD

Sisukord

MINISTEERIUMID.....	2
MAAELUMINISTEERIUM.....	2
KAITSEMINISTEERIUM.....	5
RAHANDUSMINISTEERIUM.....	7
KESKKONNAMINISTEERIUM.....	9
MAJANDUS- JA KOMMUNIKATSIOONIMINISTEERIUM.....	11
AMETID.....	11
TERVISEAMET.....	11
LENNUAMET.....	32
VEETEDE AMET.....	32
MAANTEEAMET.....	33
PÄÄSTEAMET.....	39
TARBIJAKAITSE JA TEHNILISE JÄRELEVALVE AMET.....	40
MUINSUSKAITSEAMET.....	41
OMAAVALITSUSED, MTÜd, ERAISIKUD JM.....	46
LÄÄNE-NIGULA VALLAVALITSUS.....	46
HARKU VALLAVALITSUS.....	46
KEILA LINNAVALITSUS.....	47
RIIGIMETSA MAJANDAMISE KESKUS.....	48
HARJUMAA OMAVALITSUSTE LIIT.....	49
AS EESTI RAUDTEE.....	50
ELERING AS.....	51
KARO METS OÜ ja KREMKA OÜ.....	54
METSATERVENDUSE OÜ.....	55

Nr	Osapool	Kirja kuupäev ja nr	Kirja sisu (lühendatult)	Omavalitsuse seisukohad
	MINISTEERIUMID			
1	MAAELUMINIS- TEERIUM	09.01.2020 nr 4.1- 5/3283-1	<p>Maaeluministeerium saatis kõikidele kohaliku omavalitsuse üksustele kirja (meie kiri nr 4.1-3/628, 20.05.2019), milles on väljendatud seisukohad ja põhimõtted väärtusliku põllumajandusmaa käsitlemiseks üldplaneeringus. Eelkirjeldatud põhimõtteid toetab ka Harju maakonnaplaneeringu peatükis 3.2.1 väärtusliku põllumajandusmaa kohta toodud käsitus.</p> <p>Teatame, et Maaeluministeeriumis jätkub väärtuslikku põllumajandusmaad käsitleva seaduse eelnõu väljatöötamine. Selle eelnõu kohaselt määratakse väärtusliku põllumajandusmaa massiivid üldplaneeringuga. Väärtuslike põllumajandusmaa massiivide määramiseks soovitame üldplaneeringu koostamisse kaasata Põllumajandusuurin-gute Keskuse.</p>	<p>Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel, arvestades muuhulgas teiste tegevusvaldkondade esindajate huvide ja vajadustega, et leida tasakaalustatud ruumilähendus, mis ühelt poolt kaitseb väärtuslikke põllumajandusmaid ja säilitab võimaluse põllumajandussaaduste tootmiseks, kuid samas võimaldab maakasutuse mitmekesistamist.</p> <p>Väärtuslike põllumajandusmaade käsitusel võtame arvesse Harju maakonnaplaneeringu, Maaeluministeeriumi seisukohad, reaalsuses eksisteeriva olukorra ja kohalikud vajadused.</p>
			<p>Lisaks edastame järgmised tähelepanekud, arvamused ja selgitused:</p> <p>1. Üldplaneeringu lähteseisukohti ja KSH väljatöötamise kavatsust käsitleva dokumendi punktis 4 „Üldplaneeringu ülesanded“ on märgitud, et üldplaneeringus määratakse väärtuslike põllumajandusmaade üldised tingimused ning et hajaasustuses olevate maade kohta maakasutuse juhtotstarbe määramist ei kavandata.</p> <p>Planeerimisseaduse § 75 lõike 1 punkti 14 kohaselt on üldplaneeringu ülesandeks väärtuslike põllumajandusmaade määramine ja nende kaitse- ja kasutustingimuste</p>	<p>Selgitame, et ainuüksi juhtotstarbe määramine ei taga väärtuslike põllumajandusmaade kaitset. Väärtuslike põllumajandusmaid käsitleme üldplaneeringus kui maakasutust- ja ehitustegevust piiravat ja mõjutavat väärtust. Maakonnaplaneeringus esitatud ja maaeluministeeriumi täiendatud metoodika alusel genereeritavad väärtuslikud põllumajandusmaad säilitatakse esmajärjekorras põllumajanduslikuks tootmiseks, kuid tasakaalustatud ja pikaajalise maakasutuse saavutamise</p>

		<p>seadmine. Väärtuslikku põllumajandusmaad käsitleva seaduse eelnõuga lähtutaksegi nimetatud sättest ning seadusega kehtestatakse väärtusliku põllumajandusmaa kaitsetingimused tuleb määrata ja tagada üldplaneeringuga. Palume väärtuslike põllumajandusmaade kasutuse ja kaitsetingimusi üldplaneeringus ja KSH aruandes käsitleda võimalikult üksikasjalikult ja täpselt, lähtudes põhimõttest, mille kohaselt eelistatakse põllumajandusmaa säilimist ehitamisele. Rõhutame, et väärtuslikku põllumajandusmaad tuleb kasutada säästlikult ja ette vaatavalt. Üldplaneeringus kui pikaajalist arengut käsitlevas dokumendis peaks olema kõik erisused, sealhulgas avalikku huvi väljendavad erisused ja üksikasjad, täpselt ja üheselt mõistetavalt kajastatud ning põhjendatud. Üldplaneeringut saab kooskõlastada üksnes siis, kui üldplaneeringuga seotud dokumentides on antud ühene ülevaade väärtusliku põllumajandusmaa kasutusega seotud asjaoludest ja põhjendustest.</p> <p>Lisaks oleme seisukohal, et selguse ja üheselt mõistatavuse tagamiseks tuleks väärtuslikule põllumajandusmaale määrata põllumajandusmaa sihtotstarbelist kasutamist tagav maakasutuse juhtotstarve. Väärtuslikku põllumajandusmaad käsitleva seaduse eelnõuga kavandataksegi täiendada planeerimisseaduse § 142 lõiget 1 punktiga 11, mille kohaselt kehtestatud üldplaneeringu põhilahenduse detailplaneeringuga muutmine on üldplaneeringuga määratud väärtusliku põllumajandusmaa maakasutuse juhtotstarbe muutmine. See tähendab, et üldplaneeringu kehtestamise järel võib väärtuslikku põllumajandusmaad hõlmata muul otstarbel kui põllumajanduslik otstarve üksnes detailplaneeringuga.</p> <p>Väärtuslikku põllumajandusmaad käsitlevas seaduse eelnõus nähakse ette võimalus kohaliku omavalitsuse otsustusõiguse laiendamiseks olukordades, mida näiteks ei ole võimalik üldplaneeringu koostamise ajal ette näha. See tähendab, et kui väärtuslikule põllumajandusmaale ehitamine ei vasta üldplaneeringuga seatud kaitse- ja kasutustingimustele, kuid ehitamiseks esineb muu avalik huvi või erahuvi, mis kaalub üles väärtusliku põllumajandusmaa</p>	<p>seks võib olla pärast üldplaneeringu kehtestamist vajalik ja võimalik põllumajandusmaast erineva juhtotstarbe määramine. Muuhulgas ei välista kõik põllumajanduslikust tootmisest erinevad maakasutuse funktsioonid maa endiselt kasutamist põllumajandusliku maana (nt tuulikute kavandamine väärtuslikule põllumajandusmaale).</p> <p>Detailplaneeringu koostamise kohustuse sätestamine väärtuslikule põllumajandusmaale on ebamõistlik halduskoormus, kuna igasugune maakasutuse muudatus üldplaneeringus ei pea ilmingimata tähendama detailplaneeringu koostamise kohustust ehk tervikliku ruumilahenduse loomist alal. Näiteks kui soovitakse rajada väärtuslikule põllumajandusmaale põllumajanduslike toodete hoidmiseks hoidlat või tootmishoonet, tuleks samuti algatada detailplaneeringu koostamine. See tähendab suurt halduskoormust maaomanikule, omavalitsusele, erinevatele ametitele, kuigi tegevus pigem toetab põllumajanduslikku tootmist.</p> <p>Mõistlik ei ole automaatselt keelata alternatiivse maaksutuse määramist väärtuslikel põllumajandusmaadel, vaid anda omavalitsusele ruum kaalutusotsuse alusel alternatiivse maakasutuse lubamist, kui see on põhjendatud ning põllumajandusliku tootmise eesmärk on endiselt omavalitsuses tagatav.</p>
--	--	---	--

		<p>säilitamise avaliku huvi, võib kohaliku omavalitsuse üksus küsimuse detailplaneeringuga lahendada, kaasates kooskõlastusmenetlusse Põllumajandusameti.</p> <p>Meie arvates tagavad nimetatud õiguslikud meetmed tõhusamalt ja üheselt mõistetavamalt väärtusliku põllumajandusmaa kaitse.</p>	
		<p>2. Üldplaneeringu lähteseisukohti ja KSH väljatöötamise kavatsust käsitleva dokumendi punktis 6 „Seos strateegiliste dokumentidega“ on toodud välja üleriigilises planeeringus Eesti 2030+ ja Harju maakonnaplaneeringus 2030+ käsitletud põhiseisukohad.</p> <p>Lisame, et Eesti 2030+ peatüki 3 „Tasakaalustatud ja kehtlik asustuse areng“ jaotises 3.2.3 on toodud maakasutust suunav nõue, mille kohaselt tuleb vältida tiheasustuse kandumist väärtuslikele aladele, sh väärtuslikele põllumajandusmaadele. Ka Harju maakonnaplaneeringu 2030+ peatükis 3.2.1 on märgitud, et väärtuslikku põllumajandusmaad kasutatakse üldjuhul üksnes põllumajanduslikuks tegevuseks. Palume nimetatud dokumentides toodud ruumilise arengu põhimõtete ja suundumustega kindlasti arvestada.</p> <p>Maaeluministerium eelnõu väljatöötajana on seisukohal, et väärtusliku põllumajandusmaa kui ühe väärtuslikuima loodusressursi ja toidujulgeolekut garanteeriva maa kaitsmine on riigi ja kohaliku omavalitsuse vahelises koostöös viivitamatult elluviidav kohustus. Riigi ülesanne on antud juhul olla kohaliku omavalitsuse üksusele abiks õigusliku regulatsiooni väljatöötamisel ning põllumajandusmaa massiivide väärtuslikkuse väljaselgitamisel: lisaks väärtusliku põllumajandusmaa terminile seadustatakse üheselt mõistetavad ja põhimõttelised kitsendused, et tagada ühtsetel alustel kogu riigis väärtusliku põllumajandusmaa ja selle mullastiku kaitse ning selle kaudu toidujulgeolek.</p>	<p>Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel. Peame samuti oluliseks väärtuslike põllumajandusmaade kaitset ning nende säilitamist põllumajanduslikuks tootmiseks, asustuse tihendamist ja laialivalgumise vältimist. Samas on üldplaneeringu eesmärk tasakaalustatud ruumilahenduse loomine, mis arvestab kõigi ühiskonnaliikmete huve ja vajadusi. Seega on ka omavalitsuse peamine eesmärk üldplaneeringu koostamisel tagada erinevate huvide tasakaalustatus.</p>
		<p>3. Teeme ettepaneku kaasata üldplaneeringu koostamisse lisaks MTÜ Lääne-Harju Koostöökogule ka MTÜ Harju Kalandusühing (http://www.harjukalandus.eu/). MTÜ Harju Kalandusühing rakendab Harjumaa kalanduspiirkonna</p>	<p>Arvestame ettepanekuga. MTÜ Harju Kalandusühing on lisatud üldplaneeringu kaasatavate nimekirja lähteseisukohtade pkt-i 8.2.</p>

			arengustrateegiat, sh väikesadamate arendamist, millega võiks Lääne-Harju üldplaneeringu koostamisel arvestada.	
2	KAITSEMINISTEER-RIUM	10.01.2020 nr 12-3/19/4994	Kaitseministeerium palub täpsustada lähteseisukohtades ning lähteseisukohtade ja keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuse lisas 2 toodud riigikaitse ehitiste loetelu. Paldiski linnas asuva riigikaitse ehitise nimetus on Paldiski linnakud ning Ämari alevikus asuva riigikaitse ehitise nimetus on Ämari lennuväli. Lääne-Harju valla territooriumile ulatub ka riigikaitse ehitise Lintsi linnaku piiranguvöönd. Veel palume täiendada üldplaneeringu lähteseisukohtade ja keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuse lisas 2 "Taastuvenergeetika" peatükki Harju maakonnaplaneeringu 2030+ seletuskirja peatükis "Üldised tingimused väärtuslike maastike säilitamiseks ja väärtuste suurendamiseks" märgituga.	Arvestame ettepanekuga. Lähteseisukohtade lisa 2 riigikaitse ehitiste nimekirja on täiendatud. Maakonnaplaneeringus märgitud tingimustega arvestame üldplaneeringu koostamisel, sh alusanalüüside koostamisel.
			Lisaks juhime tähelepanu, et Harju maakonnaplaneeringus on kirjas, et vajadusel peab olema võimalik kasutada Ämari lennujaama rahvusvahelise Tallinna reisilennujaama varulennujaamana ning kaaluda tuleb Ämari lennuvälja logistikapotentsiaali kasutuselevõtmist tsiviillennunduses. Kaitseministeerium on maakonnaplaneeringu raames juhtinud tähelepanu, et Ämari lennuvälja praeguse kasutuskooormuse juures ei ole võimalik kaaluda selle logistikapotentsiaali kasutuselevõtmist tsiviillennunduses. Sellest tulenevalt palume lähteseisukohti täiendada ning lisada sinna, et Ämari lennuvälja võimalikku kasutust tsiviillennuväljana täpsustatakse koostöös Kaitseministeeriumiga üldplaneeringu koostamise käigus.	Arvestame ettepanekuga. Lähteseisukohtade ptk-i 8.2. on täiendatud ning üheks Kaitseministeeriumi koostöö eesmärgiks toodud ka Ämari lennuvälja võimaliku kasutuselevõtu analüüsimine tsiviillennuväljana.
			Ülejäänud Lääne-Harju valla üldplaneeringu lähteseisukohtades ja keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuses märgituga Kaitseministeerium nõustub ning teeb järgmised ettepanekud Lääne-Harju valla üldplaneeringu koostamiseks ja keskkonnamõju strateegiliseks hindamiseks.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel.

		<p>1. Mitte kavandada riigikaitse ehitiste Ämari linnaku ja Klooga harjutusvälja piiranguvöönditesse uusi elamualasid või muid keskkonnanahäiringute (nt müra, vibratsioon, tolmu jms) suhtes tundliku kasutusotstarbega maa-alasid ja ehitisi. Ämari lennuvälja ja Klooga harjutusvälja kasutatakse riigikaitse tegevuseks, millega paratamatult võib kaasneda häiriv müra. Piiranguvööndisse ehitiste ja maa-alade planeerimisel ning ehitustingimuste määramisel arvestada, et atmosfääriõhu kaitse seaduse § 55 lõike 3 punkti 4 alusel ei kuulu välisõhus leviva müra hulka riigikaitse tegevusega tekitatud müra. Seetõttu ei kehti keskkonnaministri 16.12.2016 määrusega nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“ sätestatud müra normtasemed riigikaitse tegevusega tekitatud mürale. Keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 10 teise lause järgi tuleb olulist keskkonnanahäiringut taluda, kui tegevus on vajalik ülekaaluka avaliku huvi tõttu ning puudub mõistlik alternatiiv ja olulise keskkonnanahäiringu vähendamiseks on võetud vajalikud meetmed.</p>	
		<p>2. Palume üldplaneeringus kajastada riigikaitse ehitiste töövoimet mõjutada võivate ehitiste ja planeeringute Kaitseministeeriumiga kooskõlastamise nõuet.</p> <p>Ehitusseadustiku § 120 lõike 1 punkti 3 ja Vabariigi Valitsuse 17.12.2015 määruse nr 133 „Planeeringute koostamisel koostöö tegemise kord ja planeeringute kooskõlastamise alused“ § 3 punkti 1 alusel palume märkida üldplaneeringus nõue, et mistahes kõrgusega elektrituuliku püstitamine tuleb kooskõlastada Kaitseministeeriumiga ning soovitus teha selleks koostööd Kaitseministeeriumiga võimalikult varases planeerimise või projekteerimise etapis.</p> <p>Päikeseelektrijamade rajamise tingimusena palume üldplaneeringus märkida nõue, et päikeseelektrijaam peab vastama õigusaktidega kehtestatud elektromagnetilise ühilduvuse nõuetele ja asjakohastele standarditele (ehitusseadustik § 120 lõige 1 punkt 3, § 11 lõige 2 punkt 9, majandus- ja taristuministri 14.07.2015 määruse nr 91</p>	<p>Mittearvestatud.</p> <p>Me ei pea vajalikuks üldplaneeringus seaduste või määruste ümberkirjutamist, kuna need võivad olla ajas muutuvad, muutes ka üldplaneeringu seeläbi vananenuks. Seadused, määrused ja muud õigusaktid kehtivad olenemata sellest, kas nendes toodud põhimõtted on üldplaneeringu seletuskirjas kirjas või mitte. Seadustes, määrustes ja teistes õigusaktides esitatud reegleid tuleb üldplaneeringu koostamisel ning ka sellele järgnevate tegevuste puhul – detailplaneeringute koostamine ja projekteerimistingimuste väljastamine – samuti järgida.</p>

			„Elektriseadmele esitatavad ohutuse nõuded ning elektri-seadmele ja elektripaigaldisele esitatavad elektromagneti-lisele ühilduvuse nõuded ja vastavushindamise kord“ pea-tükk 2).	
			3. Palume arvestada, et Kaitsevägi ja Kaitseliit võivad metsaseaduse § 36 alusel kasutada riigimetsa riigikaitse-lise väljaõppe korraldamiseks. Suurendamaks inimeste teadlikkust riigikaitse tegevuse erinevatest vormidest ja mõjudest palume seda üldplaneeringu seletuskirjas ka-jastada. Väljaõppe ajal tuleb ümbritsevate alade elanikel ja kasutajatel arvestada riigikaitse tegevusest tule-nevate keskkonnanäringutega ning raskesõidukite ja ini-meste liikumisega.	Ettepanekuga arvestatakse üldplaneeringu koostamisel, lähtudes muuhulgas üldplaneeringu täpsusastmest ja metsaseaduses toodust. Märkime, et tegevusi, mida viiakse ellu seaduse alusel ning mida ei ole võimalik pi-kaajaliselt omavalitsuse ruumi kavandada, ei ole otstarbekas ka üldplaneeringu lahenduses kajastada. Saame metsaseaduses toodud ar-vesse võtta üldplaneeringu lahenduse koosta-misel, KSH läbiviimisel, kuid püsiva iseloo-muga riigikaitse väliaõppega seotud tege-vusi, mis ei oma püsivat ruumimõju, üldpla-neeringus ei lahendada.
3	RAHANDUSMINIS-TEERIUM	13.01.2020 nr 14- 11/7669-3	<p>1. Üldplaneeringu koostamisel palume kasutada Rahan-dusministeeriumi koostatud juhendeid. Üldplaneeringu koostamiseks vajalikud materjalid on koondatud veebi-lehel planeerimine.ee alamteemana „Üldplaneeringute koostamine 2019-2020“ https://planeerimine.ee/yldpla-neering/. Soovitame kasutada juhendites toodud mõis-teid.</p> <p>2. Lääne-Harju valla üldplaneeringu aluseks olevad Harju maakonnaplaneeringud ja olemasolevad maakondlikud uuringud on leitavad aadressilt https://maakonnaplaneer-ing.ee/harjumaaplaneering.</p> <p>3. Maakonnaplaneeringus toodud rohelise võrgustiku paiknemise ja kasutustingimuste täpsustamisel palume kasutada Keskkonnaagentuuri tellimusel valminud ju-hendmaterjali „Rohevõrgustiku planeerimisjuhend“, mis on kättesaadav aadressilt https://www.keskkonnaagen-tuur.ee/et/projektid/elme/materjalid/rohevorgustikutoimi-vuse-analuus-ja-planeerimisjuhendi-koostamine.</p>	Arvestame esitatud ettepanekute ja doku-mentidega üldplaneeringu koostamisel. Kaa-same Rahandusministeeriumi jooksvalt üldplaneeringu koostamise protsessi ja arute-ludesse.

		<p>4. Erinevate keskuste arengu kavandamisel võtta lähtealuseks Harju maakonnaplaneeringus toodud keskuste võrgustik, keskuste hierarhia ning teenustasemed. Asustuse arengut suunavate juhiste osas tuleb lähtuda maakonnaplaneeringus sätestatud põhimõtetest. Asulate olukorda väljaspool keskuslinna kirjeldab „Eesti väikeasulate uuring“, mis teeb ettepanekud väikeasulate elujõu hoidmiseks nii riigi kui kohaliku omavalitsuse tasandil. Uuring pakub asustussüsteemide tasemel üleriigiliselt võrreldavaid alusandmeid, mis on vajalikud asustuse arengu täpsustamiseks linnade ja valdade üldplaneeringutes ning teistes arengudokumentides. Uuring on kättesaadav aadressilt https://planeerimine.ee/2019/03/eesti-vaikeasulate-uuring/.</p> <p>5. Planeerimisseaduse §-s 11 on sätestatud teabe piisavuse põhimõte, mille kohaselt planeerimisalase tegevuse korraldaja peab planeerimisel arvesse võtma asjakohaseid ruumilist arengut mõjutavaid strateegiaid, riskianalüüse, kehtivaid planeeringuid, arengukavasid ning teisi ruumilist arengut mõjutavaid dokumente ja muud asjakohast teavet. Põhjalikumalt on planeerimisseaduse ptk 2 sätestatud olulistest põhimõtete rakendamisest kirjutatud juhendmaterjal „Planeerimise põhimõtete rakendamine“, mis on kättesaadav aadressilt https://planeerimine.ee/static/sites/2/planeerimise-pohimotted_2016.pdf. Sellest tulenevalt palume arvestada volikogu poolt heaks kiidetud Harju maakonna arengustrateegia 2035+ põhimõtetega.</p> <p>6. Juhime tähelepanu, et Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium on oma kohalikele omavalitsustele saadetud kirjades 13.03.2019 nr 17-7/2019/2142 ja 07.01.2020 nr 17-7/2019/112 soovitanud üldplaneeringu koostamisel kaaluda võimalusi energia tootmiseks vajalike alade kavandamiseks. Eesti oludes tähendab see eelkõige peaasjalikult tuule- ja päikeseenergia arendamiseks sobilike maa-alade planeerimist. Kirjade lisades on toodud ka info millistes piirkondades millist taastuvenergeetika liiki</p>	
--	--	---	--

			oleks võimalik kaaluda. Palume üldplaneeringu koostamisel Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ettepanekut kaaluda.	
4	KESKKONNAMI-NISTEERIUM	20.01.2020 nr 7- 15/20/218	KSH teostajate nimekirjas puuduvad välisõhu ja müra eksperdid	Nimekirja täiendatud. Üldplaneeringu koostamise ja KSH läbiviimise konsultandi meeskonda kuuluvad teiste hulgas ka Kajaja Acoustics OÜ müra ja välisõhu eksperdid.
			Lähteseisukohtade lk 11 olulise ruumilise mõjuga ehitiste all võiks käsitleda ka laiemalt välisõhu saastust ja müra häiringut põhjustavate ehitiste jaoks sobivaid lahendusi	ÜP KSH läbiviimisel analüüsitakse ja hinnatakse planeeritava tegevusega kaasnevat olulist mõju välisõhu kvaliteedile ja müratasemele, sh pööratakse tähelepanu olulise ruumilise mõjuga ehitiste paiknemisele. Metanoolitehase osas arvestatakse KOVi algatatud eriplaneeringu ning radioaktiivsete jäätmete lõppladustamispaiga osas võimaliku algatava eriplaneeringu menetluse ja KSH tulemustega. Eriplaneeringu(te)ga arvestatakse ulatuses, kuivõrd ÜP ja selle KSH koostamise ajal on olemasolevaid andmeid.
			Lähteseisukohtade lk 15 punkti „mõju looduskeskkonnale“ all puudub keskkonnamelementide loetelus välisõhu saaste ja müra mõju ning seega lisada punkti 5.3 välisõhu saaste ja müra mõju	Märkusega on arvestatud. LS ja VTK ptk 5.3 on täiendatud.
			lk 26 lisada Keskkonnaametiga koostöö juurde ka välisõhu kvaliteedi tagamise teema;	Märkusega on arvestatud. LS ja VTK kaasamise peatüki täiendatud.
			Lisas 2 puudub lähteseisukohtades õhukvaliteedi ja müra teema	Märkusega mitteamestatud. Välisõhu kvaliteeti ja müra (sh olemasolevat olukorda) käsitletakse KSH aruandes.
			Lääne-Harju valla üldplaneeringu lähteseisukohad ja keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuse lisas 2 on kirjas, et üldplaneeringu koostamisel arvestatakse teadaoleva radoonisisaldusega Lääne-Harju valla territooriumi pinnases. Palume nii valla üldplaneeringus kui ka KSH käigus käsitleda kiirgusohutust (sh looduskiirgust ning pinnase ja ruumide siseõhu radoonisisaldust). Keskkonnaministri 30.07.2018 määruse nr 28	Arvestame märkusega ÜP ja selle KSH koostamisel, arvestades üldplaneeringu ülesandeid ja täpsusastet. ÜP KSH läbiviimisel täpsustatakse võimalikke probleeme seoses pinnase radoonisisaldusega. Ulatuses, mida olemasolevad andmed võimaldavad, tuuakse radooni osas välja teadaolevad probleemsed piirkonnad ning piirkonnad, mis vajavad

			„Tööruumide õhu radoonisisalduse viitetase, õhu radoonisisalduse mõõtmise kord ja tööandja kohustused kõrge- datud radooniriskiga töökohtadel“ lisas on toodud kõrge- datud radooniriskiga maa-alade loetelu, milles on nimeta- tud ka Lääne-Harju vald.	täiendavat uurimist. KSH väljundina määra- takse tingimused, millega tuleb radooniris- kiga piirkondades arenduse järgmistes etap- pides arvestada. Ruumide siseõhu radoonisisalduse analüüsi- mine ja hindamine ei ole ÜP KSH ülesanne.
			Eesti Geoloogiateenistus teostas 2018. aastal Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi tellimisel uurimistö- Harjumaa ehitusmaavarade levikust, kaevandamisest ja kasutamisest. Ülevaade keskkonnanõuetest ja alternatiiv- setest ehitusmaterjalidest tehti koostöös Keskkonnaminis- teeriumiga. Uurimistöös on välja toodud perspektiivsed alad lubjakivi, liiva ja kruusa geoloogilisteks uuringuteks. Uurimistööga saab tutvuda veebilehel https://www.egt.ee/et/eesmargid-tegevused/maapou- ressursside-otsingud-ja-uuringud/projektid/harju-ehitus- maavarad . Palume üldplaneeringu seletuskirjas ja KSH aruande eelnõus märkida planeeringu ala kattumised uurimistöös toodud perspektiivsete aladega.	Arvestame viidatud uuringu tulemustega üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel ja KSH läbiviimisel.
			Lisaks eeltoodule palume Lääne-Harju valla üldplanee- ringu koostamisel arvestada, et planeeringust huvitatud isikuna tuleb ka riiki käsitleda võrdselt kõigi teiste maa- omanikega ning kohaliku omavalitsuse ega ühegi teise maomaniku huve ei tohi ilma põhjendatud ja kaalutletud vajaduseta eelistada riigi huvidele, sh näiteks maakasu- tuse juhtotstarbe ning põhiliste tehnovõrkude trasside ja tehnorajatiste asukohtade määramisel. Nimetatud põhi- mõtte kehtib ka reformimata maade suhtes, mis MaaRS § 31 lõike 2 tähenduses on samuti riigi omandis.	Arvestame ettepanekuga ning kaasame Keskkonnaministeeriumi ja teised riigiasutused võrdselt teiste kaasatavate isikutega üldpla- neeringu menetlusse.
			PlanS § 75 lõike 1 punkti 20 kohaselt on üldplaneeringu ülesanne puhke- ja virgestusalade asukoha ja nendest tekkivate kitsenduste määramine. Palume üldplaneeringus välja tuua avalikult kasutatavad sotsiaalse suunitlusega maa-alad, mida kohalik omavalitsus vajab oma seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel.

			Ühtlasi palume kaardimaterjali koostamisel lähtuda kehtivatest detailplaneeringutest ning kanda vastav info ka Lääne-Harju valla üldplaneeringu joonistele.	Arvestame kehtestatud detailplaneeringutega üldplaneeringu koostamisel. Kehtestatud detailplaneering on lähiaastate ehitustegevuse aluseks. Seega kajastame üldplaneeringu joonistel detailplaneeringuid, mille lahendusega arvestamine üldplaneeringu terviklahendusega haakub ning omab tähendust valla pikaajalise ruumilise arengu kontekstis.
5	MAJANDUS- JA KOMMUNIKATSIOONIMINISTEERIUM	21.01.2020 nr 1.10-17/2019/928 02	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumil on ettepanek, et Lääne-Harju valla üldplaneeringu koostamisel võiks võimaluse korral võtta enam arvesse energiatootmise jaoks sobilike alade leidmise vajadust. Päikese- ja tuuleenergia tehnoloogiate odavnemise ning hajaenergeetika arengu tulemusena on energiatootmine muutumas tavapäraseks ettevõtluseks, millega võiksid näiteks põhi-tegevuse kõrval edukalt tegeleda ka Lääne-Harju valla elanikud ja ettevõtjad. MKMi energeetikaosakond on soovi korral valmis energia tootmiseks sobilike alade valimisel kaasa aitama.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel ning otsime üldplaneeringu lahenduse väljatöötamise ajal taastuenergia tootmiseks sobivaid alasid. Teeme alade väljaselgitamisel koostööd riigiasutuste, taastuenergia arendajatega, kohalike kogukondadega.
			MKM ei ole vastu, et Lääne-Harju valla üldplaneeringus nähakse ette raudteekoridor Vasalemast Ämarisse ja Rummule, kuid arvestada tuleb asjaoluga, et riigi investeeringukavades vastava raudteelõigu ehitust ja vahendeid selleks ette nähtud ei ole.	Teadmiseks võetud.
	AMETID			
6	TERVISEAMET	10.01.2020 nr 9.3 4/19/7323 2	Amet on tutvunud esitatud materjalidega ning juhib tähelepanu järgnevatele tervisekaitsealastele keskkonna aspektidele, millega üldplaneeringu ja KSH koostamisel arvestada: Joogivee kvaliteet Salvkaevude reostustundlikkuse tõttu ei soovita amet planeerimisel uute salvkaevude rajamist joogiveeallikatena.	

		<p>Lähtuvalt veeseadusest § 148 lg 1 on veehaarde sanitaarkaitseala joogivee võtmiseks või joogivee tootmiseks kasutatavat veehaaret ümbritsev maa-või veeala, kus vee kvaliteedi halvenemise vältimiseks ja veehaarde ehitiste kaitsmiseks on tegevust piiratud. Sellest tulenevalt tuleks vältida ehitiste planeerimist veehaarde sanitaarkaitsealadele.</p>	<p>Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel, arvestades ÜP ülesandeid ning täpsusastet. ÜP KSH ühe väljundina määratakse nõuded ja tingimused, millega üldplaneeringule järgnevates planeerimise etappides tegevuse kavandamisel arvestada, et tagada kvaliteetne joogivesi.</p>
		<p>Supluskohad</p> <p>Supluskohad peavad vastama sotsiaalministri 03.10.2019 määruse nr 63 „Nõuded suplusveele ja supelrannale“ nõuetele. Vastavalt Euroopa Direktiivi nõuetele ja eeltoodud määruse § 5-le korraldab supluskoha omanik või valdaja suplusvee seire vastavalt seirekalendrile. Üldsusele ettenähtud teabe kättesaadavuse supluskohas tagab supluskoha omanik või valdaja. Kui supluskohale kehtestatakse alaline suplemiskeeld või antakse alaline soovitus mitte supelda, peab supluskoha omanik või valdaja teavitama supluskohas üldsust selge ja lihtsa hoiatusmärgi või sümboliga, millega antakse teada, et kõnealune koht ei ole enam supluskoht. Erakorralise olukorra puhul, millel on halb mõju või mille korral võib eeldada halba mõju suplusvee kvaliteedile ja suplejate tervisele, peab supluskoha omanik või valdaja viivitamata rakendama vajalikke kvaliteedijuhtimismeetmeid, sealhulgas teavitama ametit ja üldsust olukorrast, kindlaks tegema reostuse põhjused ja vajaduse korral rakendama ajutist suplemiskeeldu.</p>	<p>Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel niivõrd kui see on üldplaneeringu eesmärgist tulenevalt võimalik. Üldplaneeringuga on võimalik ette näha ruumilised eeldused supluskohtade kasutuselevõtuks või säilitamiseks. Meetmed supluskoha nõuetele vastamiseks tuleb kasutusele võtta ja rakendada pärast üldplaneeringu kehtestamist kehtivate õigusaktide ja normide alusel.</p>
		<p>Müra</p> <p>Välisõhus levivat müra reguleerib atmosfääriõhu kaitse seadus ja müra normtasemed on määratud sama seaduse § 56 lg 4 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.12.2016. a määrusega nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“ (edaspidi KeM määrus nr 71), mis jõustus 01.02.2017.</p> <p>Planeeringus arvestada olemasolevate ja planeeritavate maanteedega ning raudtee trassi koridoridega, paigutades</p>	<p>Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel, arvestades üldplaneeringu ülesandeid ja täpsusastet. Arvestame maakasutuse planeerimisel olemasolevast keskkonnast ning kavandatavast lahendusest tulenevate võimalike negatiivsete mõjudega.</p> <p>ÜP KSH ühe väljundina määrame nõuded ja tingimused, millega üldplaneeringule järgne-</p>

		<p>elamualad neist piisavalt kaugemale, tagamaks KeM määruses nr 71 toodud normtasemetele vastavus. Arvestada ka Klooga harjutusväljavõimalike negatiivsete mõjudega.</p> <p>Amet ei soovita müra- ja saatetundlike objektide (elamud, mänguväljakud, lasteasutused, koolid, hooldekodud) planeerimist tiheda liiklussagedusega teede (maantee, raudtee, tänav) lähedusse. Uute teede projekteerimisel arvestada liiklusest tulenevate negatiivsete mõjudega ning sellega, et tagatud oleksid kehtivad müra-, õhusaaste ja vibratsiooni normid.</p> <p>Hinnata uute sotsiaalobjektide (haridusasutused, tervishoiu- ja sotsiaalhoolekande asutused) vajadust Lääne-Harju vallas ning seda, millised piirkonnad ja keskkonnanäingimused sobivad objektide rajamiseks. Võimalusel märkida sobivad piirkonnad üldplaneeringu joonistele.</p> <p>Elamutes ja ühiskasutusega hoonetes ei tohi müratasemed ületada sotsiaalministri 04.03.2002 määruses nr 42 „Müra normtasemed elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja mürataseme mõõtmise meetodid“ kehtestatud normtasemeid. Vastavalt vajadusele tuleb kasutada müravastaseid meetmeid lähtudes muuhulgas EVS 842:2003 „Ehitiste heliisolatsiooninõuded. Kaitse müra eest.“.</p>	<p>vates planeerimise etappides tegevuse kavandamisel arvestada, et tagada vastavus kehtestatud välisõhus leviva müra normtasemetele.</p> <p>Siseruumide mürataseme analüüsimine ja hindamine ei ole ÜP KSH ülesanne.</p>
		<p>Tootmistegevuse negatiivsed mõjud</p> <p>Tootmistegevusega võib kaasneda müra, vibratsioon ja õhusaaste. Enamasti on tekkivat müra keeruline hinnata. Müra muutlik iseloom võib müraallika lähipiirkonnas elavatele inimestele põhjustada häiringuid ka siis, kui tööstusmüra vastab KeM määruses nr 71 toodud normtasemetele. Seetõttu soovib amet uute objektide planeerimisel mainitud olukordade teket ennetada ning vältida tootmisalade ja müratundlike alade (eeskätt elamualade) kõrvuti planeerimist. Elamu- ja tööstusala vahele tuleks planeerida piisav puhverala, mis leevendaks tootmisest põhjustatud negatiivseid mõjusid ning tagaks elamualal normeeritud müra- ja välisõhu saastatuse tasemed. Õhusaaste puhul</p>	<p>Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel, arvestades üldplaneeringu ülesandeid ja täpsusastet.</p> <p>Arvestame üldplaneeringu koostamisel maa- kasutuse, objektide, uute teede jms asukoha planeerimisel olemasolevast keskkonnast ning kavandatavast lahendusest tulenevate võimalike negatiivsete mõjudega. Tööstus- ja tootmisalade planeerimisel lähtutakse asjaolust, et tööstusest/tootmisest tulenev oluline negatiivne mõju inimestele peab olema välistatud.</p> <p>ÜP raames on võimatu määrata, milline peab olema konkreetne vahemaa müratundlike</p>

		<p>peab arvestama mitmest saasteallikast tuleneva võimaliku koosmõjuga. Puhverala võib olla kõrghaljastusega haljasala, äri-või muu müra suhtes mittetundlike hoonete ala. Ühtlasi tuleb arvestada, et ühe-või kaherealine kõrghaljastus ei oma puhveralana müra vähendamisel praktilist väärtust, vaid on pigem visuaalse leevendusefektiga. Müra vähendamise eesmärgil rajatav kõrghaljastus peaks müra leevendava efekti tagamiseks olema vähemalt 30-50 meetri laiune.</p>	<p>alade (sh elamuala) ja tööstus-/tootmisala vahel, sest tootmistegevused on väga erinevad ning omavad väga erinevat mürataset. Võimalik kaasnev keskkonnamõju ning mõju ulatus sõltub konkreetsetest planeeritavatest tegevustest, mis selguvad üldplaneeringu elluviimisel. Nendele tegevustele seatakse tingimused ja hinnatakse tegevuste elluviimisega kaasnevat mõju arenduse järgmistes etappides (detailplaneeringu koostamine, loamenetlus vms). ÜP KSH väljundina määratakse nõuded ja tingimused, millega järgmistes etappides arvestada, et välistada võimalik negatiivne mõju elamualadele.</p>
		<p>Radoon</p> <p>Elamutes ning ühiskasutusega hoonetes võib radoon põhjustada olulist riski tervisele. Aladel, kus on teada, et radoonisisaldus pinnaseõhus ületab lubatud piirväärtuse (50 kBq/m³), tuleb elamute, olme-ja teiste samaotstarbeliste hoonete projekteerimisel eelnevalt teha detailsemad radoonialased uuringud. Tähelepanu tuleb pöörata asjaolule, et radoonisisaldus ei ole pinnases ühtlaselt jaotunud. Seega võib madala radooniriskiga piirkonnas esineda kõrge radoonitasemega alasid. Seetõttu tuleks enne hoone ehitamist planeeritaval maa-alal teostada radoonitasemete mõõtmised. Vajadusel tuleb ehitamisel rakendada radoonikaitse meetmeid (EVS 840:2017 „Juhised radoonikaitse meetmete kasutamiseks uutest ja olemasolevates hoonetes“). Sellega välditakse majade siseõhu rikastumist radooniga üle lubatud piiri (200 Bq/m³).</p>	<p>Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel, arvestades üldplaneeringu ülesandeid ja täpsusastet. ÜP koostamisel ja selle KSH läbiviimisel käsitletakse kiirgusohutust lähtudes ÜP ülesannetest ja täpsusastmest. ÜP KSH läbiviimisel täpsustatakse võimalikke probleeme seoses pinnase radoonisisaldusega. Ulatuses, mida olemasolevad andmed võimaldavad, tuuakse radooni osas välja teadaolevad probleemid piirkonnad ning piirkonnad, mis vajavad täiendavat uurimist. KSH väljundina määratakse tingimused, millega tuleb radooniriskiga piirkondades arenduse järgmistes etappides arvestada.</p> <p>Ruumide siseõhu radoonisisalduse analüüsimine ja hindamine ei ole ÜP KSH ülesanne.</p>
		<p>Valgusreostus</p> <p>Uute kergliiklusteede planeerimisel arvestada võimaliku valgusreostusega ja vajadusel kavandada leevendavaid meetmeid.</p>	<p>Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel.</p>
		<p>Kaitsevööndid</p>	

			Tervist toetava ja parendava elukeskkonna loomisel soovitame lähtuda põhimõttest, et kaitsevöönditesse (riigimaanteed, raudteed, kohalikud teed, elektriliinid jne) ei planeeritaks uusi elamuid ega sotsiaalobjekte. Tähelepanu tuleb pöörata ka võimalikele perspektiivsetele teedele ning nende kaitsevöönditele.	Arvestame ettepanekuga võimalusel üldplaneeringu koostamisel.
7	KESKKONNAAMET	13.01.2020 nr 6- 5/19/259-2	<p>Vesi</p> <p>Üldplaneeringus peaksid veevaldkonnas olema käsitletud hüdrogeoloogia, põhjavee kaitstus, veealade (veekogude) üldised kasutamise- ja ehitamistingimused, põhiliste tehnovõrkude trasside, joogiveeallikate (sh sanitaarkaitsealad), reoveepuhastite (sh kujade), maaparandussüsteemide asukoha määramine, veekogude ranna ja kalda ulatus ja ehituskeeluvöönd, kallarajad, vajadusel maasoojuspuurkaevud. KSH aruandes peaks olema käsitletud põhjavesi, pinnavesi, sadevesi, üleujutuspiirkonnad, jääkreostus ja neile arendusest tulenev mõju.</p> <p>Põhjavee varud</p> <p>Kui põhjavee varud on piirkonnas määratud, siis kujundab see mingil määral ka ettevõtluse võimalusi. St esmajärjekorras tuleb tagada inimeste joogivesi ning seejärel on võimalik kasutada ressursi muudel eesmärkidel. Sellega tuleks üldplaneeringute koostamisel arvestada.</p> <p>Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskavasaastateks 2015-2021 ja meetmeprogrammis olevaid suuniseid ja piiranguid tuleb arvestada ka planeeringutes ning üldplaneeringu koostamisel tuleb arvestada veemajanduskavaga seatud eesmärgid ja meetmeid.</p> <p>Reoveekogumisala moodustamine ja muutmine Veeseaduse § 99 lg 3 kohaselt kannab kohaliku omavalitsuse üksus reoveekogumisala piirid üldplaneeringule koos perspektiivis ühiskanalisisatsiooniga kaetava alaga, mis ei ole reoveekogumisalaks määratud või sellega hõlmatud. Reoveekogumisalad määrab keskkonnaminister omakäskkirjaga, kuid reoveekogumialade piirid (koos perspektiivis</p>	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel, arvestades üldplaneeringu ja selle KSH ülesandeid ja täpsusastet. Üldplaneeringuga on võimalik ette näha meetmed erinevate veevaldkondade teemadega tegelemiseks ning vajadustega arvestamiseks.

		<p>ühiskanalisisatsiooniga kaetava alaga, mis ei ole reoveekogumisalaks määratud või sellega hõlmatud) kannab kohalik omavalitsus oma üldplaneeringusse.</p> <p>Kuna veekogud võivad läbida mitmeid omavalitsusi, siis võib ühes omavalitsuses kavandatu mõjutada terve veekogu seisundit, sh ka teises maakonnas. Seetõttu tuleb veekogu hea seisundi säilitamiseks või saavutamiseks teha koostööd ka teiste kohalike omavalitsustega, mida veekogu läbib.</p> <p>Veekeskonnast lähtuvalt on samuti oluline tuua üldplaneeringus välja juba kitsendustega alad nagu nt nitraaditundlik ala (NTA) ja kaitsmata põhjaveega ala, mis on inimtegevuse suhtes tundlikumad ning seetõttu vajavad suured tähelepanu. Arengu suunamisel tuleks arvestada üleujutusega seonduvaid riske.</p>	
		<p>2. Maavarad</p> <p>PlanS § 75 lg 1 p 15 kohaselt on üldplaneeringu ülesanne maardlatest ja kaevandamisest mõjutatud aladest tekkinud kitsenduste määramine. Sellest tulenevalt on üldplaneeringuga vaja määrata maardlatest ja kaevandamisega kaasnevad mõjud maakasutusele ning ehitiste ehitamisele. Lisaks tuleks läbi mõelda, kuidas võiks kaevandamine aidata kaasa piirkonna arengule ning milline võiks olla maakasutus peale maavaraammendumist (nt lasketiir, tuulikupark, puhkeala, sõudekanal, mets, veekogu, rohumaa).</p> <p>Tuleks märkida, et kaevandamislube andes määratakse loas ära kaevandatud maa korrastamise suund igale mäeeraldisele individuaalselt. Maapõueseaduse (edaspidi MaaPS) § 9 tähenduses nimetatakse maa endisel või uuel otstarbel taas kasutuskõlblikuks muutmist kaevandatud maa korrastamiseks. Palume mitte kasutada sõna „rekultiveerimine“. Eelkõige lähtutakse senisest maakasutusest ning edasisest visioonist. Turbatootmisalad korrastatakse enamasti soodeks, liiva- ja kruusakarjäärid metsa või rohumadeks. Kaevandades allpool põhjaveetasel korrasta-</p>	<p>Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel ja selle KSH läbiviimisel, arvestades üldplaneeringu ja selle mõjude hindamise täpsusastet. Muuhulgas peame silmas pidama üldplaneeringu ja kaevandamislubade omavahelisi seoseid ja piire. Maakasutuse planeerimisel tuleb arvestada maavaravaru kaevandamise vajadusega, kuid ka vastupidi – maavarade kaevandamisel tuleb samuti arvestada juba väljakujunenud maakasutuse ja piirkondlike väärtuste ning võimalustega.</p>

		<p>takse veekoguks. Enne kaevandamise lõppu antakse ettevõttele korrastamistingimused ja selle alusel tehakse korrastamisprojekt.</p> <p>Samuti võiks kaaluda uute perspektiivsete alade määramist, kuhu võiks tulevikus kaevandamine vajadusel laieneda või otsustada, kuhu uusi alasid enam ei lisandu. Mitte kanda planeeringusse kohustus, et maavara kaevandamise loa taotluse menetlemisel tuleb teha keskkonnamõju hindamine. Planeerimisel peaks vältima kaevandamisele tundlike alade (näiteks elamu- ja rekreatsioonialad) kavandamist kasutuses või veel avamata maardlate vahetuse lähedusse ning samuti potentsiaalsete maardlate (nt alad, kus on juba kehtiv maavara geoloogilise uuringu luba) lähedusse.</p> <p>Kaevandamise käsitlemisel avaliku huvina peaks planeeringu koostamisel arvestama ka kaevandamise vajalikkusega, et tagada varustuskindlus. Märkida, et kaevandamistegevuse saaduseks on materjal, mida kasutatakse nt teedehituseks ja –renoveerimiseks (liiv, kruus) või toormena energeetikatööstuses (küttematerjali saamiseks). Ka KSH-s palume arvestama praeguse ja võimaliku kaevandamisega piirkonnas.</p> <p>Keskkonnaamet palub pöörata tähelepanu ka terminite õigele kasutamisele. Näiteks "kaevandus" on MaaPS § 75 lg 4 tähenduses maavara allmaakaevandamisega tegelev tootmisüksus. Pealmaakaevandamise korral on õige kasutada sõna „karjäär“. „Maavara kaevandamine“ on maavara looduslikust seisundist eemaldamise ettevalmistamiseks tehtav töö (MaaPS § 6 lg 1).</p> <p>Üldplaneeringu koostamisel tuleb arvestada maapõueseaduse § 15 lg 7, mis sätestab, kui planeeritaval maa-alal asub maardla või selle osa, kooskõlastatakse üldplaneering, detailplaneering ja kohaliku omavalitsuse eriplaneering PlanS-is sätestatud korras Keskkonnaministeeriumi või valdkonna eest vastutava ministri volitatud asutusega.</p>	
		<p>3. Looduskaitse</p>	

		<p>Ehituskeeluvöönd (edaspidi EKV)</p> <p>Üldplaneeringus tuleb käsitleda ehituskeeluvööndiga seonduvat. Üldplaneeringus EKV (ka veekaitsevööndi ja kalda piiranguvööndi) lähtejoone määramine-PlanS § 75 lg 1 p 9 kohaselt on üldplaneeringu ülesanne korduva üleujutusega ala piiri määramine mererannal ja kõrgveepiiri märkimine suurte üleujutusalaadega siseveekogul.</p> <p>Mererannal korduva üleujutusega alade määramisel konkreetsed LKS-ist tulenevad alused/kriteeriumid puuduvad. EKV lähtejoone määramisel tuleks Keskkonnaameti seisukohalt võtta aluseks rannikul üleujutatavatele aladele iseloomulik looduslik taimkate (sh roostik ja rannaniidud) ja mullastik (sooldunud rannikumullad). Põhimõtteliselt on võimalik rakendada ka teisi meetodeid (nt veetasemetest või maapinna kõrgusest lähtumine), kuid rakendatavad meetodid ja põhimõtted peaksid olema üldplaneeringus selgelt lahti kirjutatud (sh kui kavandatakse mingit erilahendust, siis tuleb selgitada kuidas see on kooskõlas looduskaitseseadusega (edaspidi LKS)).</p> <p>Suurte üleujutusalaadega siseveekogudel on vastavalt keskkonnaministri 28.05.2004 määrusele nr 58 „Suurte üleujutusalaadega siseveekogude nimistu ja nendel siseveekogudel kõrgveepiiri määramise kord“ EKV lähtejooneks mullastik (alluviaalsed soomullad ehk lammi madal-soomullad).</p> <p>EKV lähtejoone määramisel tuleb võtta arvesse ka täiendavad kohapõhised asjakohased andmed (veetasemete andmestik, sh oluliste üleujutusohuga riskipiirkondade maandamiskavades toodud andmestik, teadaolevad üleujutusalaad siseveekogudel, teated rannapurustustest, nõlvaprotsessidest kaldal), arvestada kaldaastangutega (LKS § 34 lg 5).</p> <p>Üldplaneeringus märkida ära EKV ulatuses erandeid tekitavad olukorrad (metsamaa erisus looduskaitseaduse (edaspidi LKS) § 38 lg 2, tiheasustusala erisus LKS § 38 lg 1 p 3). Metsamaa erisust planeeringujoonistel graafiliselt pigem mitte kujutada (ajaliselt liialt muutuv, küll aga</p>	<p>Arvestame üldplaneeringu koostamisel veekogude kalda piiranguvööndite, ehituskeeluvööndite ja veekaitsevöönditega, täpsustades vajadusel seadusest tulenevatel alustel kaitsevööndite ulatust.</p> <p>Üldplaneeringu koostamise käigus analüüsitakse varasemate üldplaneeringutega, kuid ka detailplaneeringutega antud EKV vähendamisi ning kaalutakse nende kehtima jäämist või EKV vähendamise tühistamist.</p> <p>Arvestame üldplaneeringu koostamisel kliimamuutustega seonduva üleujutusohuga.</p>
--	--	---	---

		<p>lisada märkusena). Üldplaneeringu seletuskirjas ja joonistel määratleda üheselt olemasolevad, laiendatavad ja moodustatavad tiheasustusalad (arvestades ka LKS § 41).</p> <p>Üldplaneeringu mastaapi arvestades tuua välja olulisemad LKS § 38 lg 4 ja 5 erisuste alla minevad objektid. Näiteks tiheasustusalal olemasolev ehitusjoon, supelrannad, planeeritavad avalikult kasutatavad teed (sh kergliiklusteed), planeeritavad tehnovõrgud ja rajatised, sadamate, sildumis- ja randumiskohtade võrgustik ning juurdepääsud viimastele.</p> <p>EKV korrigeerimine ja vähendamine ning suurendamine (PlanS § 75 lg 1 p 12). Kuna uue üldplaneeringu koostamisel senine sama territooriumi hõlmav üldplaneering kaotab kehtivuse, siis kaotavad kehtivuse ka sellele antud nõusolekud (kaasa arvatud nõusolekud EKV vähendamiseks). Seega võiks kohalik omavalitsus viia uue üldplaneeringu koostamise raames läbi varasema üldplaneeringuga antud EKV vähendamise kaardistamise, mis võimaldaks varasemate EKV vähendamiste nõusolekute kehtimise ja kandumise uude üldplaneeringusse. EKV vähendamise kaardistamisel tuleks vastaval joonisel ning seletuskirjas või lisa kujutada/loetleda varasemad EKV vähendamised. Üldplaneeringu tööprotsessi ja/või kooskõlastamise käigus annab Keskkonnaamet ka seisukoha, kas varasemad EKV vähendamised jäävad kehtima ja nendega võib uue üldplaneeringu puhul arvestada. Kui olud on oluliselt muutunud, siis erandjuhul võib olla vajalik nende alade puhul ka uus EKV vähendamise kaalumine. Juhul, kui koostatava üldplaneeringu raames ei viida läbi EKV kaardistamist ja/või ei tooda välja, et eelmiste üldplaneeringutega on EKV-d vähendatud, siis automaatselt varasemad nõusolekud EKV vähendamise kohta uude planeeringusse üle ei kandu.</p> <p>Olenemata üldplaneeringu kehtetuks tunnistamisest kehtivad kõik varasemalt kehtestatud detailplaneeringud edasi (sh nõusolekud EKV vähendamiseks) ning detailplaneeringutega hõlmatud ala kinnistu omanikul on õigus sellest tulenev ehitusõigus realiseerida. Kuna PlanS § 74</p>	
--	--	---	--

		<p>Ig 4 kohaselt on üldplaneeringu koostamisel kohustuslik KSH läbiviimine, tuleb planeeringu koostamisel (olenevata sellest, kas EKV-d soovitakse vähendada või mitte) teha koostööd ja planeering kooskõlastada ka Keskkonnaametiga. Kuigi olemasoleva olukorra ja kehtivate nõuete kajastamine ei ole üldplaneeringus PlanS kohaselt kohustuslik, on ühese mõistetavuse huvides võimalik uues koostatavas üldplaneeringus näidata, millistel aladel ja tingimustel on varasemalt detailplaneeringutega juba ehituskeeluvööndit vähendatud (sh tuues nt välja, et varasemalt on Keskkonnaamet oma nõusoleku andnud). Taolised detailplaneeringud võiksid olla üldplaneeringus eelkõige markeeritud (nt üldplaneeringu vastaval joonisel tähtede või numbritega märgitud ning seletuskirja vastavas peatükis või lisa loeteluna).</p> <p>Pigem erandjuhtudel võib nende detailplaneeringute lahendus (sh ka vähendatud EKV ulatus) olla kujutatud ka üldplaneeringu vastaval joonisel, kuna sealjuures tuleb tagada piisav täpsusaste (sh EKV vähendamise kõrvalttingimused). Juhul, kui Keskkonnaamet erandkorras, tulenevalt näiteks muutunud oludest vms, soovib loobuda varem antud nõusolekust EKV vähendamiseks ja keeldub üldplaneeringut kooskõlastamast, peab see olema sisuliselt põhjendatud ja igakülgsest kaalutud. Eeltoodu eeldab EKV-d vähendava detailplaneeringu osalist või täieliku kehtetuks tunnistamist (vastasel juhul jääksid peale üldplaneeringu kehtestamist kehtima kaks vastandliku sisuga haldusakti), mida tehes tuleb arvestada HMS § 64-70 toodud nõudeid, sh isiku usaldust haldusakti kehtima jäämiseks ja selle alusel antud ehitusõiguse realiseerimiseks.</p> <p>Kliimamuutustega kohanemine sh üleujutusosalad</p> <p>Üldplaneeringus tuleb määratleda üleujutusohhtlikud alad (mis ei võrdu LKS § 35 lg 4 kohaste korduvate üleujutustega aladega ega piirdu vaid maandamiskava alusel määratud üleujutusohuga riskipiirkondadega) ning seada üleujutusohuga aladel ehitustingimused.</p>	
--	--	--	--

		<p>Kallasrada, selle sulgemine ja ümbersuunamine, sellele juurdepääsuvõimalused</p> <p>Lisaks kallasrajale avaliku juurdepääsu tingimuste määramisele otsustatakse üldplaneeringuga vajadusekorral ka kallasraja sulgemine.</p>	<p>Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel ja selle KSH läbiviimisel.</p>
		<p>Kaitstavad loodusobjektid, liikide leiukohad kujutada maakasutusplaanil ja/või piirangute/keskkonna/looduskaitse vmt joonisel, arvestades liikide leiukohtade puhul seejuures LKS §-ga 53. Üldplaneeringus kajastada loodusobjektide keskkonnaregistri väljavõtte aeg ning märkida, et andmed võivad olla ajas-ruumis muutuvad. Üldplaneeringus arvestada konkreetsete objektide kaitse-eeskirjade ja neis seatud tingimustega (sh maastikukaitsealadel arvestada pärandkultuuriliste, maastikuliste jne väärtustega). Tuua välja kaitstavate loodusobjektide kattuvus puhke- ja virgestusaladega, külastustaristu ning arvestada projekteeritavate objektidega. Üldplaneeringu KSH-s viia läbi Natura hindamine, arvestades lisaks otsestele mõjudele ka kaudseid ja kumuleeruvaid mõjusid.</p> <p>Riiklikul tasemel mitte kaitstavad loodusväärtused</p> <p>Üldplaneeringus tuleb käsitleda rohevõrgustiku (roheta-ristu) teemat, vajadusel korrigeerida selle ruumikuju ja kaitset ning seada kasutustingimused (PlanS § 75 lg 1 p 10). Ruumikujude puhul lähtuda eelkõige kehtestatud maakonnaplaneeringust.</p> <p>Samuti tuleb arvestada looduskaitsest tähelepanu omavate kooslustega (sh vääriselupaigad (VEP), pool-looduslikud kooslused (PLK), märgalad), nt rohevõrgustiku korreerimisega. Käsitleda tuleb riikliku looduskaitse tähtsuse minetanud loodusobjektide ja teiste kohaliku tähtsust omavate objektide kohaliku kaitse alla võtmist.</p> <p>I ja II kaitsekategooria liikide kujutamine üldplaneeringus</p> <p>LKS § 53 lg 1 kohaselt on I ja II kaitsekategooria liigi isendi täpse elupaiga asukoha avalikustamine massitea-</p>	<p>Arvestame kaitstavate loodusobjektidega üldplaneeringu koostamisel, ennekõike teiste tegevuste ja maakasutuse kavandamisel. Kehtestataval üldplaneeringu lahendusel kaitstavaid loodusobjekte, nii nagu teisi riiklikes andmebaasides sisalduvaid objekte, ei kuvata – fikseeritakse viimane väljavõtte aeg. Kaitstavad loodusobjektid kuvatakse ÜP väärtuste ja piirangute kaardil.</p> <p>ÜP KSH raames viiakse läbi Natura hindamine. Planeeritava tegevuse võimaliku mõju Natura 2000 võrgustiku aladele hinnatakse kõigepealt eelhindamise etapis ning vajadusel liigutakse asjakohase hindamise etappi. Asjakohase hindamise vajalikkus selgub ÜP koostamise käigus.</p> <p>Arvestame ÜP koostamisel riiklikul tasemel mitte kaitstavate loodusväärtusega.</p> <p>Kaitsealuste liikide kujutamisel üldplaneeringus eelistame versiooni, kus liigi leiupaigad ja püsielupaigad on kaardil olemas ka avalikus versioonis, et ka selle kasutajad omaksid ülevaadet ja oskaksid nende paiknemisega arvestada. Kaitsekategooriaid kaardil ei eralda, näitame kõik ühe tingimärgiga.</p>

		<p>bevahendites keelatud, sama põhimõtet rakendab Keskkonnaamet ka planeeringute puhul. Seega on kaks võimalust: 1) koostada planeeringust kaks versiooni –avalik versioon ja ametkondlikuks kasutuseks mõeldud versioon (esimeses I ja II kaitsekategooria liikide leiukohti ja püsielupaiku planeeringujoonistel ei kujutata, teisel kujutatakse); 2) kujutada planeeringu avalikus versioonis I, II ja III kaitsekategooria liike ja püsielupaiku „tsenseeritult“ –näiteks ühe tingmärgiga „kaitstavaliigi leiukoht/püsielupaik“ eraldamata kaitsekategooriaid. Põhiprobleemiks on siin ringikujulised I kaitsekategooria liikide püsielupaigad.</p> <p>Eelistatum oleks variant, kus üldplaneeringu joonistel (sõltuvalt vajadusest ja planeeritavast alast kõiki (nt tiheasustusaladel) või siis maakasutuse planeerimisel olulist tähtsust omavaid (kusagil rohevõrgustikus paiknevate leiukohtade kujutamine võib osutada pigem infomüraks)) näidatakse kaitsealuste liikide leiukohti/püsielupaiku ühe tingmärgiga „kaitstava liigi leiukoht/püsielupaik“, kuid erandina ei kujutata I kaitsekategooria liigi ringikujulisi (ehk otseselt LKS § 50 lg-st 2 tulenevaid) püsielupaiku. Antud märkus peab olema ka planeeringu tekstis ja/või legendis kajastatud. Juhul, kui üldplaneeringuga kavandatakse olulisi maakasutusmuutusi kaitstavate liikide leiukohtades, oleks soovitatav planeeringu piirangute joonistel (juhu, kui sellised vastava täpsusastmega vormistatakse, näiteks tiheasustusaladel) need alad ka vastavalt markeerida (nt alana, kus arendustegevustel arvestada liigikaitseliste tingimustega), teavitamaks, et antud aladel arendamisel on teatavad looduskaitse kitsendused, mille sisuline pool selgub siis alles arenduse detailsetes etappides.</p>	
		<p>4. Kliima ja ülejutused</p> <p>Üldplaneeringu koostamisel arvestada ka kliimamuutuste ja ülejutusega (mainitud ka käesoleva kirja punktis 3). Keskkonnaamet palub üldplaneeringu koostamisel ja KSH-s arvestada haldusterritooriumil esineda võivate ülejutuse sohtudega ning kliimamuutustega kaasnevate võimalike</p>	<p>Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel ja selle KSH läbiviimisel, arvestades üldplaneeringu ülesandeid ja täpsusastet.</p>

		<p>riskidega (veetaseme tõusust ja sademete rohkusest tingitud üleujutuste võimendumine, tormide tugevnemine ja sagenemine, ranna- ja kaldaerosiooni kiirenemine, maalihete esinemine ning linnaliste asumite soojussaarte efekt) ja nende maandamise võimalustega. Keskkonnaamet soovib tutvuda Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud üleujutusega seotud riskide maandamiskava ja kliimamuutustega kohanemise arengukavaga.</p>	
		<p>5. Välisõhk</p> <p>Üldplaneeringu koostamisel tuleks lähtuda Eesti Keskkonnanstrateegiast aastani 2030, milles on ühe probleemina välja toodud transpordist tulenev saaste. Kohalikud omavalitsused, eriti just tihedama asustusega linnad, peaksid sellele hakkama tähelepanu pöörama. Näiteks eelistama peaks kaugküttesüsteemi kohtküttele, kuna kohtküttega piirkondades esineb kütteperioodil suurem õhusaaste, seda just osakeste näol, mis on kuulutatud vähki tekitavaks. Teid, maanteid, aga ka raudteid tuleks planeerida targalt ja liikluskoormust reguleerida. Põhiline probleem on saasteained, aga ka müra ja seda kindlasti ka raudteede puhul. Keskkonnaministeeriumi kodulehel⁴ on avalikustatud uuring Eesti linnade saastatuse kohta, millega tuleks kindlasti tutvuda, kui planeerima hakatakse. Lisaks on hea vaadata riikliku õhuseire andmeid on-line-s aadressil: http://airviro.klab.ee/.</p> <p>Arvestama peab, et igasugusel tööstusel või toomisel (sh soojatootmine) on oma negatiivne mõju ja inimestele ei meeldi seda omal nahal tunda. Eelkõige tuleb arvestada, et tööstus, mis on eeldatavalt suurema mõjuga, tuleks planeerida tiheasustusest piisavalt eemale, sest ennekõike sellest tulenev lõhna- või mürahäiring tekitab hiljem probleeme, mida lahendada on väga raske. Näiteks puidu- ja mööblitööstus (müra, lõhn), ka värvimisega tegelevad remonditöökojad (kemikaalide lõhn), linnu- ja loomakasvatused (lõhn), igasuguste vedelproduktide (kütuste, kütusekomponentide) laadimine ning hoiustamine (lõhn, müra) aga ka tahkekütusel katlamajad (nn toss või</p>	<p>Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel, arvestades üldplaneeringu ja selle elluviimisega kaasnevate mõjude hindamise ülesandeid ja täpsusastet ning lähtudes sealjuures olemasolevatest andmetest välisõhu saaste ja müra osas.</p> <p>Teede ning tööstus- ja tootmisalade planeerimisel lähtutakse asjaolust, et tegevusest tulenev oluline negatiivne mõju inimestele peab olema välistatud.</p>

			<p>suits, lõhn, müra), karjäärid (tolm, müra) tekitavad probleeme, kui need on elanikele lähedal. Seda peab kindlasti arvestama juba planeerimisel, et elanikud ja tööstus/tootmine kõrvuti kindlasti ei sobi. Mõistlik oleks ehk teha vahet saastavamal tööstusel/tootmisel/tegevusel (vt eelpool näiteid) ja vähemsaastavamal (nt erinev käsitöö, teatud väiksem toiduainetööstus), see ära defineerida ning kasutada vähemsaastavama tööstuse ala nn puhveralana. Partiid, terviserajad jms ei sobi kindlasti selleks puhveralaks.</p>	
			<p>6. Müra</p> <p>PlanS § 75 lg 1 p 22 kohaselt on üldplaneeringu ülesanne müra normtasemete kategooriate määramine. Seejuures on olulisemad küsimused järgnevad: 1) Millised on piirkondade praegused müratasemed ja kas on probleeme? 2) Millistele aladele millised mürakategooriad (atmosfääriõhu kaitse seaduse § 57) on otstarbekas määrata arvestades kavandatavaid arenguid? 3) Kas kavandatavad müra normtasemed (vt keskkonnaministri 16.12.2016 määruse nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“ Lisa 1) on saavutatavad? Kui pole, kas on vaja maad reserveerida (nt müratõkkeks, müravalliks) eesmärkide saavutamiseks? 4) Kas ja kuhu on otstarbekas määratleda vaikesid alasid? 5) Kas kavandatavad maakasutuse juhtotstarbed on müra mõttes sobilikud?</p>	<p>Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel, pidades silmas üldplaneeringu täpsusastet. Mürakategooriate määramisel lähtutakse atmosfääriõhu kaitse seaduse §-st 57.</p>
			<p>7. Jäätmed</p> <p>PlanS § 75 lg 1 p 2 kohaselt on üldplaneeringu üks ülesanne kohaliku tähtsusega jäätmekäitluskohtade asukoha ja nendest tekkivate kitsenduste määramine. Sellega seoses on olulisimad järgmised küsimused: 1) Kas ja kuhu oleks vaja kohaliku tähtsusega jäätmekäitluskohta? 2) Kas ja milliseid tingimusi on vaja seada? 3) Kui täpselt tuleks kohaliku tähtsusega jäätmekäitluskoht üldplaneeringus määrata? Võimalik on kirjeldada kas ainult tekstis, näidata mingi juhtotstarbe kõrvaljuhtotstarbena, näidata eraldi juhtotstarbega või kasutada kõiki neid vastavalt piirkondade eripäradele.</p>	<p>Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel, arvestades muuhulgas kohalikke vajadusi ja võimalusi.</p>

			<p>Keskkonnaamet lisab, et jäätmekäitlusobjektid tuleb planeerida selliselt, et need ei tekitaks keskkonnahäiringuid (müra, vibratsioon, tolm, ebameeldiv lõhn jms) ja negatiivset mõju elanikkonnale, vältides sellega hilisemaid probleeme. Üldplaneeringu koostamisel tuleb võtta arvesse riigi jäätmekavaga 2014-2025 seatud eesmärgid.</p>	
			<p>8. Mets</p> <p>PlanS-is ei ole üldplaneeringu ülesannet, mis otsesõnu annaks võimaluse seada tingimusi metsamajanduskava koostamiseks ja seeläbi metsa majandamiseks. Kuid kaudselt, lahendades näiteks järgmisi PlanS § 75 lg-s 1 nimetatud ülesandeid, on võimalik reguleerida metsamajandamist (numeratsioon on vastavalt PlanS § 75 lg 1 p-de numeratsioonile):</p> <p>10) rohevõrgustiku toimimist tagavate tingimuste täpsustamine ning sellest tekkivate kitsenduste määramine;</p> <p>13) kohaliku omavalitsuse üksuse tasandil kaitstavate loodusobjektide ja nende kaitse-ja kasutustingimuste seadmine;</p> <p>14) väärtuslike põllumajandusmaade, rohealade, maastike, maastiku üksikelementide ja looduskoosluste määramine ning nende kaitse-ja kasutustingimuste seadmine;</p> <p>16) miljööväärtuslike alade ja väärtuslike üksikobjektide määramine ning nende kaitse-ja kasutustingimuste seadmine;</p> <p>20) puhke-ja virgestusalade asukoha ja nendest tekkivate kitsenduste määramine;</p> <p>21) asula või ehitiste kaitseks õhusaaste, müra, tugeva tuule või lumetuisu eest või tuleohtu vähendamiseks või metsatulekahju leviku tõkestamiseks, lageraie tegemisel langi suurusele ja raievanusele piirangute seadmine;</p> <p>31) muud käesolevas lõikes nimetatud ülesannetega seonduvad ülesanded.</p>	<p>Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel. Oleme teadlikud, et iga kitsendus peab olema põhjendatud, proportsionaalne ja üheselt mõistetav. Samas tuleb aduda, et üldplaneeringu eesmärk on kokku leppida tasakaalustatud ruumiline areng, mis arvestaks kõikide ühiskonnaliikmete huvide ja vajadustega. Kõiki huvisid tuleb arvesse võtta, kaaluda ja sellest lähtuvalt kujundada üldplaneeringu lahendus.</p> <p>Teeme üldplaneeringu koostamisel võrdselt koostööd kõigi asjassepuutuvate asutuste ja ka metsaomanikega üheselt mõistetava planeeringulahenduse väljatöötamiseks.</p>

		<p>Keskkonnaministri 16.01.2009 määruse nr 2 „Metsa korraldamise juhend“ § 7 lg 7 kohaselt takseerikirjelduses märgitakse eraldi kehtivad metsa majandamise kitsendused. Metsamajandamise kitsenduste aluseks on õigusaktid või planeeringud. Sama määruse § 21 lg 1 p 3 järgi metsa takseerikirjeldus on metsamajandamiskava osaks. Seega on võimalik ka eelnimetatud määrusest tulenevalt üldplaneeringuga seada tingimusi metsa majandamiseks. Samas ei saa panna omanikule kohustust metsamajandamiskava koostamiseks, sest selle koostamine on vabatahtlik (tekiks vastuolu metsaseadusega).</p> <p>Üldplaneeringu alusel võib kinnisomandile seada kitsendusi, st üldplaneeringuga omandiõiguse kasutamise kitsendamine on legitiimne. Seejuures peab iga kitsendus olema põhjendatud, proportsionaalne ja üheselt mõistetav (arusaadav, sh kinnisasja omanikule). Nimelt, kui kehtestatud avalik-õiguslikud kitsendused ei võimalda kinnisasja kasutamist vastavalt senisele sihtotstarbele, võib kinnisasja omanik taotlelda talle kuuluva kinnisasja võõrandamist riigi või kohaliku omavalitsuse poolt õiglase ja kohese tasu eest (kinnisasja sundvõõrandamise seaduse § 3 lg 2). Samuti võib nõuda õiguspärase, kuid isiku põhiõigusi või -vabadusi erakordselt piirava haldusakti või halduse toiminguga tekitatud varalise kahju hüvitamist õiglasel ulatusel (riigivastutuse seaduse § 16 lg 1).</p> <p>Kokkuvõtvalt õiguslik võimalus on olemas, rakendamine sõltub vajadusest ja võimalustest. Ühtlasi, üldplaneeringu koostamisel tuleb analüüsida maatulundusmaa metsamaal raadamisest tingitud tagajärgi. Raadates veekogu piiranguvööndis metsamaad, likvideeritakse ka ehituskeeluvööndi piiranguvööndi metsamaal väljaspool põhi-ehituskeeluvööndit.</p> <p>Metsade majandamisele on võimalik läbi planeeringu seada kitsendusi, kuid see nõuab maaomaniku nõusolekut. Tänapäevased IT-lahendused vajavad n.o masinloetavat sisendit ehk siis kaardikihti kitsendustest. Üldplaneeringu seletuskiri ja joonis peavad kokku minema. Metsade majandamisele seatud kitsedus peab olema kehtestatud</p>	
--	--	--	--

			väga selgesõnaliselt ja üheselt arusaadavalt kõikidele osapooltele -nii metsaomanikule, kohalikule kogukonnale, kohalikule omavalitsusele kui ka Keskkonnaametile. Ehk siis sõnastused „ei ole lubatud“, „on keelatud“, „ei tohi olla suurem kui“ on sõnastused, mida peaksid kõik üheselt mõistma. Sõnastused „kaaluda võiks“, „tuleks eelistada“, „võimalusel kasutada“ on paraku sellised, mida saab tõlgendada erinevalt ning seetõttu tekivad varem või hiljem arusaamatused ja erimeeldused.	
			9. Kiirgus Esialgse eesti radooniriski levilate kaardi6 kohaselt on Lääne-Harjuvald madala kuni kõrge radooniriski alal. Valdaval osal valla territooriumil on pinnase radoonisisaldus madal võinormaalne. Kõrge radoonisisaldusega alad jäävad valla kirdeosasse (Keila-Joa ümbrus), idaosas Keila linna lähistele ning keskosas Harju-Riski ja Pae kanti. KSH koostamise käigus tuleks vajadusel selgitada välja, kas on esinenud radooniga probleeme ja kas mingis piirkonnas vajaks teema täpsustamist.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel. Niivõrd kui võrd olemasolevad andmed võimaldavad, tuuakse radooni osas välja teadaolevad probleemid piirkonnad ning piirkonnad, mis vajavad täiendavat uurimist. KSH väljundina määratakse tingimused, millega tuleb radooniriskiga piirkondades arenduse järgmistes etappides arvestada.
			10. Olulise ruumilise mõjuga objektid PlanS § 75 lg 1 p 4 kohaselt on üldplaneeringu ülesanne olulise ruumilise mõjuga ehitise asukoha valimine. Olulise ruumilise mõjuga ehitiste nimekiri on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 01.10.2015 määrusega nr 102 „Olulise ruumilise mõjuga ehitiste nimekiri“. Üldplaneeringuga tuleb valida oluliste ruumiliste mõjuga ehitiste asukohad.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel. Lääne-Harju vallas viiakse üldplaneeringu koostamisel paralleelselt läbi vähemalt kaks kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu koostamist (metanoolitehase ning radioaktiivsete jäätmete lõpladustuspaiga eriplaneering), mille asukohavalikuga tuleb üldplaneeringu lahenduses arvestada. Nii eriplaneeringute protsess kui ka üldplaneeringu lahendus peavad teineteisega arvestama niivõrd, kui võrd nende protsesside paralleelne kulgemine seda võimaldab. Lahenduste kooskõla peab olema tagatud – eriplaneeringud peavad arvestama üldplaneeringuga ning vastupidi.
			11. Täpsemad märkused esitatud materjalide kohta: 1) KSH VTK lisa 2 „Ülevaade Lääne-Harju vallast“ (edaspidi lisa 2) ptk 7.2 käsitleb kavandatavat Pakri hoiuala.	1) Lisa 2 ptk 7.2 on parandatud vastavalt märkusele.

		<p>Märgitud on, et hoiuala kavandamine on algatatud seoses Pakri maastikukaitseala kaitse-eeskirja muutmise algatamisega. Keskkonnaamet juhib tähelepanu, et Pakri hoiuala muudatus jõustus Pakri maastikukaitseala kaitse-eeskirja kinnitamisega (Vabariigi Valitsuse 30.08.2019 määruse nr 15 „Pakri maastikukaitseala kaitse-eeskiri“ § 20). Seega ei ole nimetatud punkt enam asjakohane.</p> <p>2) Lisa 2 ptk 17 tabelis 15 on toodud loend Lääne-Harju valla territooriumil registreeritud maardlatest. Osad maardlad paiknevad osaliselt Lääne-Harju vallaga külgnevatel naabervalla territooriumitel: nt Suursoo turbamaardla paikneb osaliselt Lääne-Nigula valla territooriumil ja Ohtu turbamaardla osaliselt Saue valla territooriumil. Keskkonnaamet teeb ettepaneku tuua see info ka tabelis välja.</p> <p>3) Lisa 2 ptk 17 tabelis 15 on kahel korral nimetatud Vasalemma maardlat. Keskkonnaamet täpsustab, et ühel juhul on tegemist Vasalemma maardla Padise Paemurrud nr 1 maardlaosaga (registrikaardi nr 213) ja teisel juhul Vasalemma maardla Padise Paemurrud nr 2 maardlaosaga (registrikaardi nr 212). Keskkonnaamet teeb ettepaneku tuua see info selguse huvides ka tabelis välja.</p> <p>4) Lisa 2 ptk 17 tabelis 15 on välja toodud ka Larvi maardla ning tabelis 16 Larvi tootmisala mäeeraldis (kaevandmise keskkonnaluba nr HARM-103), mis asub täies ulatuses Saue valla territooriumil. Keskkonnaamet palub Larvi maardla tabeli 15 ja Larvi tootmisala tabeli 16 loetlust välja jätta.</p> <p>5) Lisaks lisa 2 ptk 17 tabelis 16 nimetatud mäeeraldis-tele asuvad Lääne-Harju vallas ka Raja III turbatootmisala (Ohtu turbamaardla) ja Tammermaa turbatootmisala (Ohtu turbamaardla). Keskkonnaamet palub puuduolevad karjäärid koos vajaliku infoga lisada tabelisse 16.</p> <p>6) Keskkonnaamet palub pöörata tähelepanu ka kaevandamislubade kehtivusajale, mis võib lõppeda enne üldplaneeringu lõplikku kinnitamist (näiteks luba nr</p>	<p>2) Lisa 2 tabelit on täiendatud joonealuse viitega.</p> <p>3) Lisa 2 tabelit on vastavalt märkusele täiendatud.</p> <p>4) Lisa 2 tabelit on vastavalt märkusele täiendatud.</p> <p>5) Lisa 2 tabelit on vastavalt märkusele täiendatud.</p> <p>6) Arvestame kaevandamislubade kehtivusajaga üldplaneeringu koostamise käigus.</p> <p>7) Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamise käigus, arvestades muuhulgas üldplaneeringu ja selle mõjude hindamise täpsusastet ning üldplaneeringule antud volitusi planeerimisseaduses.</p>
--	--	--	---

			<p>HARM-037; Määra lubjakivikarjäär; kehtivuse lõpp 03.04.2020).</p> <p>7) Lääne-Harjumaajäätmekehtivuse 2015-2020 ning Lääne-Harju valla arengukava 2019 –2030 kohaselt on vallas probleem jäätmete äraveoga väiksematest asulatest ja ebapiisav jäätmejaamade võrgustik. Valla ainus jäätmejaam asub Karjakülas, mis jääb valla kirdepiirile. Lääne-Harju arengukavas 2019-2030 on ette nähtud Karjaküla jäätmejaama laiendamine. Uute jäätmejaamade või –kogumispunktide rajamist üldplaneeringus ei kajastata. Keskkonnaameti hinnangul ei pruugi valla ühes otsas oleva jäätmejaama laiendamine lahendada illegaalse prügistamise probleemi ega aidata kaasa jäätmete taaskasutamise suurendamisele. Üldplaneeringu üheks eesmärgiks on: „ladestavate jäätmete hulga vähendamiseks ning nende enam taaskasutusse suunamiseks ruumiliste eelduste loomine“. Lääne-Harju valla ülevaatest ei selgu kui palju vallas tekkinud jäätmeid ladestatakse ning mis viisil üldplaneeringu abil neid koguseid vähendatakse. Samuti ei selgu, milliste ruumiliste eelduste loomisega planeeritakse rohkem jäätmeid taaskasutusse suunata.</p> <p>Kokkuvõtvalt on Keskkonnaamet seisukohal, et koostatud lähteseisukohad ja KSH väljatöötamise kavatsus on asjakohased ja piisavad, kui üldplaneeringu ja selle KSH koostamisel arvestatakse käesolevas kirjas toodud ettepanekute ja soovitusetega.</p>	
8	MAA-AMET	27.12.2019 nr 6-3/19/18704-2	<p>Seisuga 20.12.2019 asuvad Lääne-Harju valla üldplaneeringu territooriumil osaliselt või täielikult 14 keskkonnaregistri maardlate nimistus arvel olevat maardlat, 11 kehtiva kaevandamisloaga mäeeraldist ja 2 menetluses olevat maavara kaevandamise loa taotlust.</p> <p>Planeerimiseseaduse (edaspidi PlanS) § 76 lõike 1 kohaselt koostatakse üldplaneering koostöös valitsusasutustega, kelle valitsemisalas olevaid küsimusi üldplaneering käsitleb ja planeeringualaga piirnevate kohaliku omavalitsuse üksustega. PlanS § 85 lõike 1 kohaselt esitatakse üldplaneering ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu kooskõlastamiseks kõnealuse seaduse §</p>	Teeme üldplaneeringu koostamise käigus koostööd Maa-ametiga lähtuvalt Maa-ametile antud volitustest.

		<p>76 lõikes 1 nimetatud asutustele. Maapõueseaduse (edaspidi MaaPS) § 15 lõike 7 kohaselt, kui planeeritaval maalal asub maardla või selle osa, kooskõlastatakse üldplaneering PlanS sätestatud korras Keskkonnaministeeriumi või valdkonna eest vastutava ministri volitatud asutusega. Keskkonnaminister on oma 05.03.2019 käskkirjaga nr 1-2/19/198 andnud Maa-ametile volituse kooskõlastada üldplaneeringuid PlanS sätestatud korras, kui planeeritav maa-ala asub keskkonnaregistri maardlate nimistus oleval maardlal või selle osal. MaaPS§14 lõike 2 kohaselt võib ministri volitatud asutus lubada maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavat tegevust üksnes juhul, kui kavandatav tegevus ei halvenda maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda või halvendab maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda, kuid tegevus ei ole püsiva iseloomuga või halvendab maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda, kuid tegemist on ülekaaluka avaliku huviga ehitise, sealhulgas tehnovõrgu, rajatise või ehitusseadustiku tähenduses riigikaitse ehitise ehitamisega, mille jaoks ei ole mõistlikku alternatiivset asukohta.</p>	
		<p>Lisa2 peatükis 17. Maavarad ja maardlad on märgitud, et Lääne-Harju valla territooriumil on registreeritud üheksa mäeeraldist, mis peaksid olema kujutatud joonisel 27. Täpsustame, et Lääne-Harju valla territooriumil on 11 kehtiva kaevandamisloaga mäeeraldist ja 2 taotletavat mäeeraldist, seejuures maardlad ja mäeeraldised on märgitud joonisele 28. Tabelis 15. on märgitud Lääne-Harju valla territooriumil registreeritud maardlad koos pindalade ja varu kogustega. Tabelis 16. on märgitud Lääne-Harju valla territooriumil asuvad mäeeraldised ja neis asuvad maavaravaru kogused. Soovitame koostatavas üldplaneeringus piirduda vaid maardlate ja mäeeraldiste loeteluga, kuna maardlate ja mäeeraldiste pindalad ja neis asuva maavaravaru kogused võivad ajas muutuda. Näiteks on tabelis 15. märgitud Suursoo turbamaardla (registrikaart nr 532) pindala 11223,68 ha asemel nüüdseks (sisuga 20.12.2019) 11 064,09 ha ning tabelis 16. märgitud varu</p>	<p>Lisa 2 tabelit on vastavalt märkusele täiendatud. Arvestame märkusega üldplaneeringu koostamisel.</p>

			kogused on võrreldes 21.08.2019 seisuga nüüdseks samuti muutunud. Suursoo turbamaardla registrikaardi andmed võivad lähiajal veelgi muutuda, kuna esitatud on täiendavad andmed, mis on veel läbivaatamisel. Pindalade ja varu koguste kirjeldamise korral palume lisada kuupäeva, millise seisuga andmeid esitatakse.	
			Palume üldplaneeringu jooniste koostamisel kasutada keskkonnaregistris arvel olevate maardlate ja mäeeraldiste piire. Keskkonnaregistri seaduse § 6 kohaselt peab planeeringute koostamisel kasutama üksnes keskkonnaregistrisse kantud keskkonnaandmeid. Üldplaneeringu ja KSH aruande koostamise lihtsustamiseks soovitame enne lõpliku lahenduse valmimist küsida keskkonnaregistri maardlate nimistust ajakohase väljavõtte.	Arvestame märkusega üldplaneeringu koostamisel.
			Palume üldplaneeringus anda mäetööstusmaa juhtotstarve mäeeraldiste ja nende teenindusmaade aladele ning kaevandamisloa taotluse olemasolu korral reserveeritava mäetööstusmaa juhtotstarve nendele aladele, kus on menetluses maavara kaevandamise loa taotlus. Vajadusel võib mäetööstusmaa juhtotstarbest eraldada turbatööstusmaa juhtotstarbe.	Arvestame märkusega üldplaneeringu koostamise käigus. Mäetööstusmaa juhtotstarbe näitame ühiselt mäeeraldistele, nende teenindusmaadele. Kaalume eraldi juhtotstarbe määramist vajadusel turbatööstusmaale.
			Palume eeltoodud märkustega üldplaneeringu edasisel koostamisel arvestada ning edastada planeeringulahendus enne vastuvõtmist Maa-ametile kooskõlastamiseks. Maaamet aktsepteerib planeeringumaterjalide ja menetlusdokumentide edastamist nii digitaalselt aadressile maaamet@maaamet.ee kui ka materjalide alla laadimist vastavalt veebiaadressilt. Reformimata riigimaade ja Keskkonnaministeeriumi valitsemisel olevate maaüksuste, mille volitatud asutus on Maaamet, osas annab üldplaneeringule seisukoha Keskkonnaministeerium.	Arvestame esitatud tingimustega üldplaneeringu koostamisel koostöö korraldamisel ning planeeringulahenduse esitamisel kooskõlastamiseks.
9	PÖLLUMAJANDUSAMET	23.12.19 nr 14.5-1/2350-1	Põllumajandusametil ei ole esitatud üldplaneeringu materjalide kohta ettepanekuid ega vastuväiteid.	

10	LENNUAMET	20.12.2019 nr 4.6- 8/19/5382-2	<p>Lennuamet palub üldplaneeringu koostamisel arvestada Lääne-Harju valla territooriumil asuva Ämari lennuvälja ning Harku vallas asuva Humala väikelennuvälja lähiümbrusest tulenevate piirangutega. Lennuvälja lähiümbrus on defineeritud lennundusseaduse § 34¹, lennuvälja lähiümbruse mõõtmed ja kõrguspiirangute miinimum- ja maksimummõõtmed ning lähiümbruse mõõtmete ja kõrguspiirangute miinimumnõuded lennuraja klassifikatsiooni kaupa on kehtestatud majandus- ja taristuministri poolt 26.05.2015 vastu võetud määrusega nr 50 „Lennuvälja ja kopteriväljaku lähiümbruse mõõtmed ja kõrguspiirangute miinimum- ja maksimummõõtmed ning lähiümbruse mõõtmete ja kõrguspiirangute miinimumnõuded“.</p> <p>Lennuvälja lähiümbruse piirangupindade ulatusega on võimalik tutvuda Maa-ameti geoportaali lennunduskaardi rakenduses. Lennuvälja kaitsevööndi ulatust on võimalik kontrollida Maa-ameti geoportaali kitsenduste kaardil.</p> <p>Ämari lennuvälja tsiviilkasutusse võtmiseks peab lennuväljal olema majandus- ja kommunikatsiooniministri 08.06.2005 määruse nr 66 „Lennuvälja ja kopteriväljaku sertifitseerimise kord ning nõuded lennuvälja ja kopteriväljaku käsiraamatu sisule ja koostamisele“ kohane sertifikaat. Sertifikaadi taotlemiseks või konsultatsiooni saamiseks palume pöörduda Lennuameti poole.</p>	Arvestame lennuväljade lähiümbruse ning neist lähtuvate piirangutega üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel.
11	VEETEDE AMET	23.12.2019 nr 6-3- 1/2778	<p>Oleme läbi vaadanud Teie poolt edastatud Lääne-Harju valla üldplaneeringu lähteseisukohad ja keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuse materjalid (Skepast&Puhkim OÜ töö nr 2019_0069) ning juhime tähelepanu üldplaneeringu alal asuvate navigatsioonimärkide vahetus läheduses ja mõju piirkonnas tehtava ehitustegevuse kooskõlastamise korrale.</p> <p>Vastavalt majandus- ja kommunikatsiooniministri 06. detsembri 2002. a määruse nr 26 „Ehitustegevuse kord veeteel või navigatsioonimärgi vahetus läheduses või mõju piirkonnas“ § 4 lg 1 järgi tuleb navigatsioonimärgi vahetus läheduses ja selle mõju piirkonnas ehitustegevus kooskõlastada Veeteede Ametiga. Sisuliselt tähendab see, et</p>	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel.

			võimalik tulevane ehitustegevus ei tohi halvendada navigatsioonimärgi nähtavust ja eristatavust merelt vaadatuduna. Palume seda üldplaneeringu koostamisel käsitleda. Üldplaneeringu alal asuvavaid navigatsioonimärke on võimalik vaadata Veeteede Ameti Nutimere rakenduses (https://gis.vta.ee/nutimeri).	
12	MAANTEEAMET	10.01.2020 nr 15- 2/19/58092- 3	Siduda planeeringusse Harju maakonnaplaneeringuga kavandatud teedevõrgustik - so riigiteede perspektiivsed trassid sh ristumiskohad, kogujateed jms: 1.1.1 Keila põhjapoolne übersõit 1.1.2 Keila lõunapoolne übersõit. Maanteeameti huvi on lõigus tee nr 11 Tallinna ringtee kuni tee nr 11370 Keila - Ääsmäe. 1.1.3 Harju maakonnaplaneeringus kavandatud perspektiivse raudtee ristumine riigimaanteega 17 Keila-Haapsalu kujutada eritasandilisena.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel.
			Analüüsida kohaliku teedevõrgustiku piisavust juurdepääsude tagamisel ning määrata perspektiivsete kohalike teede (sealhulgas jalgratta- ja jalgteede) üldised asukohad. Üldplaneeringu üks ülesanne on transpordivõrgustiku ja muu infrastruktuuri, sealhulgas kohalike teede, raudteede, sadamate ning väikesadamate üldise asukoha ja nendest tekkivate kitsenduste määramine.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel
			Soovime üldplaneeringute koostamise kontekstis kokku leppida suurema liiklussagedusega riigiteedele ühise nimetuse: Kokkuleppeliselt eristatakse üldplaneeringutes teistest teedest olulise liiklussagedusega teedena (edaspidi lühend OLT) riigitee liiklussagedusega (AKÖL) >6000a/ööpäevas sõltumata riigitee liigist. Liiklussagedused, millest üldplaneeringute koostamisel lähtuda on leitud siit: https://maanteeamet.maps.arcgis.com/apps/View/index.html?appid=293d200a16454c1c84f2cfe35720149f	Kaalume ettepanekuga arvestamist üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel.

			<p>Palume OLT teedel vajadusel määrata võimalike ristumiskohtade asukohad, kuna see mõjutab enamasti mitmeid kinnistuid ning hiljem detailplaneeringu faasis ei ole reeglina mõistlik haarata kogu suurt maa-ala tervikuna. Nimetatud nõue on kooskõlas ka PlanS § 75 lg 1 p 1 kohase transpordivõrgustiku objektide asukoha määramise ülesandega.</p>	<p>Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel arvestades üldplaneeringu täpsusastet.</p>
			<p>Kajastada üldplaneeringu kaardil punktis 1.2 nimetatud OLT-d vastavalt tänasele liiklussagedusele.</p>	<p>Üldplaneeringu kehtestamisel kajastame joonisel kavandatavad objektid, olemasoleva olukorra fikseerimist üldplaneeringus ja selle kehtestamisel üritame üldjuhul vältida. Ka OLT-ide kajastamist vastavalt tänasele sagedusele kaalume üldplaneeringu lahenduses, kuid pigem lähtume siiski 10-15 aasta jooksul kavandatavatest täiendavatest arengutest. Tänapäevane situatsioon on alusinformatsiooniks.</p>
			<p>Soovitame analüüsida kohaliku teedevõrgu toimimist ja vastavalt PlanS § 75 lg 1 p 29 kaaluda avalikes huvides erateede omandamist. Kaalumisel palume pöörata erilist tähelepanu OLT ja kohaliku teedevõrgu ristumiskohtadele, kuna OLT teedel on riigiteega ristumiskohtade arv Normidega piiratud.</p>	<p>Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel</p>
			<p>Riigitee kaitsevööndi laiuse kajastamisel lähtuda EhS § 71 lõikest 2 ja tänava puhul määrata kaitsevööndi ulatus sama paragrahvi lõike 3 alusel.</p>	<p>Teadmiseks võetud.</p>
			<p>Arvestada, et riigi põhimaantee 8 Tallinn-Paldiski on kogu oma trassi ulatuses ühtlasi Euroopa Teedevõrgu maantee ning lähtuda kaitsevööndi määramisel EhS § 71 lg 2 - kaitsevööndi ulatus 50m.</p>	<p>Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel. Erisuste määratlemisel teeme koostööd Maanteeametiga.</p>
			<p>Maanteeamet on hinnanud Paldiski linna ja Rummu alevikku läbivate riigiteede kaitsevööndite ulatust EhS § 71 lg 3 alusel. Välja kujunemata hoonestusjoone ja linliku liikluskeskkonna puudumise tõttu teeme ettepaneku määrata järgmised kaitsevööndi laiused riigitee äärmise sõiduraja välimisest servast.</p>	<p>Võtame üldplaneeringu koostamisel konkreetsete teelõikude kaitsevööndite määramisel lähtekohaks Maanteeameti ettepaneku. Erisuste määratlemisel teeme koostööd Maanteeametiga.</p>

		<p>2.3.1. Riigitee nr 11183 Paldiski majaka tee km 0,0-3,75 mõlemal teeküljel 30 meetrit;</p> <p>2.3.2. Riigitee 11174 Paldiski-Padise km 0,0-1,50 mõlemal teeküljel 30 meetrit;</p> <p>2.3.3. Riigitee 11180 Paldiski lõunasadama tee km 0,0-0,718 mõlemal teeküljel 30 meetrit;</p> <p>2.3.4. Riigitee 17 Keila-Haapsalu km 18,55-20,35 mõlemal teeküljel 30 meetrit;</p>	
		Peale planeeringu kehtestamist tuleb kaitsevööndi laiuseid kajastav ja määrav joonis esitada Maanteeametile GIS või CAD formaadis.	Teadmiseks võetud.
		EhS § 70 lg 2 kohaselt on keelatud riigitee kaitsevööndisse ehitada ehitusloakohustuslikke hooneid. EhS § 70 lg 3 kohaselt võib kaitsevööndis kehtivatest piirangutest kõrvale kalduda kaitsevööndiga ehitise omaniku nõusolekul. Kaaluda tingimuse määramist, et ehitusloakohustuslike hoonete kavandamine kaitsevööndisse on põhjendatud liiklusseaduse mõistes asula liikluskeskkonnas ja olemasoleva hoonestusjoone olemasolul või hoonestusjoone pikendamisel. Nendel juhtudel on oluline, et arendaja ja/või tulevane omanik arvestaks liiklusest tuleneva müra ja teiste häiringute (õhusaaste, vibratsioon) kahjuliku mõjuga ja vajadusel tagaks leevendavate meetmetega nõuetele vastavad keskkonnatingimused. Arvestada, et meetmete kasutusele võtmine ja finantseerimine on arendaja või KOV kohustus.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel. Erisuste määratlemisel teeme koostööd Maanteeametiga.
		Juurdepääsu tagamiseks OLT-le tuleb üldjuhul vastavalt asjaõigusseaduse § 156 kinnistute maakorralduslikul ja-gamisel juurdepääs tagada seni kinnistut teenindanud juurdepääsu kaudu ühiselt ning uutel moodustatavatel katastriüksustel puudub õigus igapähe eraldi juurdepääsu saamiseks riigiteelt, kuna nendel teedel on riigiteega ristumiskohtade arv Normidega piiratud.	Teadmiseks võetud.
		OLT-ga külgneva ehitustegevuse kavandamisel ilma detailplaneeringu koostamise kohustuseta arvestada, et üldreeglina tuleb kasutada juurdepääsuks kohalikke teid ja	Teadmiseks võetud.

			olemasolevaid ristumisi riigiteega, kuna nendel teedel on riigiteega ristumiskohtade arv Normidega piiratud.	
			Palume jalgratta- ja jalgteed üldjuhul kavandada riigiteest eraldiseisva rajatisena. Kui üldplaneeringus ei täpsustata ruumivajadust jalgratta- ja jalgteede rajamiseks eramaadel, siis kaaluda tingimuse määramist, et jalgratta- ja jalgteede projekteerimistingimuste andmine korraldatakse avatud menetlusena.	Kaalume ettepanekuga arvestamist üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel.
			Määrata tingimus, et rajatise asukoht kooskõlastatakse riigitee omanikuga juhul, kui rajatise kõrgus on suurem kui kaugus äärmise sõiduraja välimisest servast. Elektri- tuulikute ja tuuleparkide kavandamisel arvestada, et elektri- tuulik ei tohi avalikult kasutatavatele teedele (sõltumata nende funktsioonist, liigist, klassist ja lubatud sõidukiirusest) paikneda lähemal kui $1,5x(H+D)$, kus H tähistab tuuliku masti kõrgust ja D rootori ehk tiiviku diameetrit. Väikese kasutusega (alla 100 auto ööpäevas) avalikult kasutatavate teede puhul võib põhjendatud juhtudel riskianalüüsile tuginedes ja teeomaniku nõusolekul lubada planeeringus elektri- tuulike teele lähemale, kuid mitte lähemale kui tuuliku kogukõrgus ($H + 0,5D$). Tulenevalt üldplaneeringu pikaajalisest kehtivusest on soovitatav kindla vahemaa määramise asemel planeeringu koostamisel kasutada väljapakutud valemit.	Kaalume ettepanekuga arvestamist üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel
			Soovitame kaaluda tehnoloogilise võõndi kohapõhise määramise vajadust. Eelkõige jalg- ja jalgrattateede, avaliku tehnovõrk-rajatise või muu avaliku rajatise kavandamise korral.	Kaalume ettepanekuga arvestamist üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel
			Uute arendus- ja elamualade kavandamisel analüüsida olemasoleva teedevõrgu võimekust ja vastavust ning kaaluda tingimuste seadmist (näiteks detailplaneeringu koostamise kohustus), mis toetavad arendus- ja elamuala sisesel teedevõrgu terviklikku kavandamist ja elluviimist. Palume arvestada, et Maanteeamet ei võta arendustege-	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel arvestades üldplaneeringu täpsusastet.

			vuse vajadustest tingitud uute teelõikude rajamise ja riigiteede ümberehitamise kohustust, kui riigiteede võrgustiku arengu seisukohalt selleks vajadus puudub.	
			Palume arvestada ja kajastada üldplaneeringu seletuskirjas, et üldjuhul ei ole võimalik juhtida arendusalade sademevett riigitee kraavidesse. See on võimalik vaid põhjendatud juhtudel koostöös Maanteeametiga.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel. Erisuste määratlemisel teeme koostööd Maanteeametiga.
			Üldplaneeringus tuleb vältida põhimõtet, et tehnovõrgud paigaldatakse riigitee alusele maale. Riigitee alune maa on riigitee rajatise teenindamiseks ning vaba ruumi olemasolul anna nõusoleku seda maad kasutada. Samuti teeme erandeid asula keskkonnas. Tehnovõrgu paigaldust tuleb hinnata igakordselt suuremas täpsusastmes geodeetilise alusplaani olemasolul ja menetleda seda kas läbi projekteerimistingimuste või detailplaneeringu.	Kaalume ettepanekuga arvestamist üldplaneeringu koostamisel. Erisuste määratlemisel teeme koostööd Maanteeametiga. Võib ilmuda kohti, kus tehnovõrkude koridoride ühtlustamine on ruumikasutuse optimeerimise kontekstis vajalik.
			Palume lähtuda sellest, et OLT funktsioon on teenindada peamiselt läbivat liiklust ja võimalusel arvestada et, kohalikku liiklust teenindab eelkõige kohalik tee. Planeeringulahendusega vältida võimalusel kohaliku liikluse suunamist OLT-le.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel.
			Arendusalade juurdepääsud OLT-le lahendada üldjuhul läbi kogujateede, mis on ühendatud riigiteega ühise ristumiskoha kaudu. Koostöös Maanteeametiga määrata perspektiivsed juurdepääsud avalikult kasutatavale teele ning suletavad olemasolevad juurdepääsud.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel. Erisuste määratlemisel teeme koostööd Maanteeametiga.
			Pendelliikluse vältimiseks on soovitatav kavandada piirkonna liiklussagedust suurendavad arendused keskustesse. Eelistada planeeringulahendust, mis ei suurenda elu- ja töökohtade vahelise pendelliikumise vajadust. Logistika- ja tootmisalade juurdepääsude kavandamisel vt punkti 1.5.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel.
			OLT-le uusi samatasandilisi ristumiskohti üldjuhul mitte kavandada. Arvestada, et kohalike teede uued liitumised põhimaanteedega tuleb lahendada asukohapõhiselt koostöös Maanteeametiga.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel arvestades muuhulgas üldplaneeringu täpsusastet.

		<p>Terve Lääne-Harju valla ulatuse märkida riigitee 8 oluliselt muudetava teelõiguna. Kajastada seletuskirjas, et oluliselt muudetava teelõiguna tähistatakse pikemat teelõiku, mille osas võib eeldada, et liiklemise sujuvuse tagamiseks, liiklusohutuse parendamiseks ning tee funktsiooni tagamiseks on vajalik ühe või mitme järgnevalt loetletud meetme rakendamine – tee geomeetria muutmine, sõidusuundi eraldava piirde paigaldamine, täiendavate sõiduradade ehitamine, olemasolevate ristumiskohtade arvu oluline vähendamine, eritasandiliste ristumiskohtade rajamine. Oluliselt muudetava teelõigu arendamine võib kaasa tuua muudatusi piirkonna teedevõrgus, sh muudatusi, mis on seotud teega piirnevate kinnistute juurdepääsuga. Eelpool loetletud meetmete rakendamist lühematel teelõikudel käsitletakse lokaalse meetmena ning üldplaneeringus eraldi ei tähistata.</p>	<p>Kaalume ettepanekuga arvestamist üldplaneeringu koostamisel. Erisuste määratlemisel teeme koostööd Maanteeametiga.</p>
		<p>Soovitame tutvuda Rahandusministeeriumi juhiseiga „Nõuandeid üldplaneeringu koostamiseks“ peatükk 4.4 Tehniline taristu. Kasutada juhises toodud põhimõtteid ja mõisted üldplaneeringu koostamisel, arvestades täiendavalt uue praktilisest vajadusest lähtuva mõistega OLT.</p> <p>Maanteeameti jaoks on olulised multimodaalsete ühistranspordisõlmede (näiteks pargi ja reisi bussi ning rongi ühispeatused) võimalike asukohtade määramine ja nende ohutu ligipääsetavuse tagamine jalgsi ja jalgrattaga. Samuti on oluline määrata PlanS mõistes olulise ruumilise mõjuga uued arendus- ja elamualad ning välja tuua prioriteetsed piirkonnad, mis on väga hästi ühistranspordiga ligipääsetavad või kus on potentsiaal ühistranspordi arendamiseks</p>	<p>Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel. Ühistranspordi kättesaadavuse kriteerium on üheks olulisimaks uute tegevuste ja arendusalade kavandamisel.</p>
		<p>Vastavalt atmosfääriõhu kaitse seaduse § 57 juhime tähelepanu mürakategooriate määramise kohustusele üldplaneeringus maa kasutuse juhtotstarbe järgi. Riigiteelt leviva müra sisse ei ole soovitatav planeerida I-IV kategooria objekte. Vastasel korral on oluline, et arendaja ja/või tulevane omanik arvestaks liiklusest tuleneva müra ja teiste häiringute (õhusaaste, vibratsioon) kahjuliku mõjuga ja</p>	<p>Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel, maakasutuse määratlemisel ning mõjuhindamise läbiviimisel, et vältida konfliktide kehtestamist üldplaneeringuga.</p>

			vajadusel tagaks leevendavate meetmetega nõuetele vastavad keskkonnanõueted. Arvestada, et meetmete kasutusele võtmine ja finantseerimine on arendaja või KOV kohustus.	
			KSH käigus hinnata riigiteede liiklusest tulenevaid negatiivseid mõjusid (müra, vibratsioon, visuaalne häiring vms) elanikkonna heaolule ja tervisele lähtudes kavandavast üldplaneeringu lahendusest. Riigiteede müra ja selle leevendamist käsitleda atmosfääriõhu kaitse seaduse § 64 alusel, sh arendaja kohustusi müra normtasemetest lähtuvalt.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu mõjuhindamise läbiviimisel, arvestades muuhulgas üldplaneeringu täpsusastet.
			Palume planeeringus kasutada riikliku teeregistri põhiseid teede nimetusi ja numbreid (vt link allpool). Planeering kooskõlastada Maanteeametiga. Kooskõlastamisel palume esitada meie kirjale vastava ülesehitusega ülevaade (näiteks tabelina) Maanteeameti ettepanekute arvestamise kohta planeeringulahenduse väljatöötamisel. Ettepaneku mitteametist palume sisuliselt põhjendada.	Teadmiseks võetud.
13	PÄÄSTEAMET	13.01.2020 nr 7.2-3.1/14287-2	Tööstusettevõtete (eelkõige ohtlike ja suurõnnetuse ohuga ettevõtete) ja piirkondade planeerimisel on eriti oluline minimeerida pinna- ja põhjavee reostuse oht ning, et tööstusettevõtete paiknemine oleks suunatud selliselt, et need ei jääks üleujutusohuga aladele.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel ja selle mõjuhindamise läbiviimisel, arvestades muuhulgas üldplaneeringu täpsusastet.
			Võimalike ohtlike ja suurõnnetuse ohuga ettevõtete rajamisel on oluline koostada taolistel ettevõtetel riskianalüüsid kemikaaliseadusest lähtuvalt.	Teadmiseks võetud. Riskianalüüside koostamine on kemikaaliseadusest tulenev nõue, mida üldplaneeringuga ei lahenda. Juba koostatud riskianalüüsid on sisendifoks üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisele.
			Maantee- ja raudteetammide rajamine ei tohiks viia mõjualasse jäävate alade veerežiimi oluliste muutusteni, mis võivad viia elupaiga kvaliteedi languseni.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel ja selle mõjuhindamise läbiviimisel, arvestades muuhulgas üldplaneeringu täpsusastet.

			Tagada tuleks Päästeameti päästeteenuse tarbeks piisava laiuse ja kandevõimega juurdepääsuteede olemasolu kõigi ehitisteni ning veevõtukohtade, hüdrantide olemasolu veega varustamiseks.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel, arvestades muuhulgas üldplaneeringu täpsusastet.
			Uute elamualade planeerimisel tuleb arvestada olemasolevate ja perspektiivsete tööstusalade paiknemisega, et tagada elamualade jäämine võimalikult kaugelt ohtlikest ja suurõnnetuse ohuga ettevõtetest.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel ja uute elamualade kavandamisel.
14	TARBIJAKAITSE JA TEHNILISE JÄRLEVALVE AMET	13.01.2020 nr 16-6/19-3512-004	Palume transpordivõrgustiku analüüsi käigus saadud tulemustega arvestada võimalusel ka maa sihtotstarvete määramisel ja elamupiirkondade planeerimisel ning rajamisel: probleemiks võib osutuda pendelliikumine üle raudtee. Olemasolevad ülesõidu- ja käigukohad peaksid olema võimalikult palju kasutatavad, sest reeglina pole samatasandiliste ületuskohtade lähestikku rajamine kuigi otstarbekas ning samuti peab uue samatasandilise ülekäigukoha rajamine olema põhjendatud ja vältimatu.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel arvestades muuhulgas üldplaneeringu täpsusastet.
			Raudteeülekäigukohtade planeerimisel (sh kergliiklusteede rajamise käigus), tuleb need tehniliselt lahendada selliselt, et liikumisteed oleksid üheaegselt nii ohutud kui ka optimaalsed – arvestatakse väljakujunenud liikumisteed, vajadusel eraldatakse raudtee ümbritsevast keskkonnast vajalikus ulatuses piirdeaiaga. Nõutav turvarustus ületuskohtadel peab olema toimiv ja lahendatud nii, et seda kasutataks õigesti (märgistus nähtav, puudub möödapõike võimalus).	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel arvestades muuhulgas üldplaneeringu täpsusastet. Üldplaneeringus kavandatava maakasutuse planeerimisel arvestame esitatud ettepanekuga üldpõhimõtete määramisel, kuid tehniliste lahenduste koostamine on üldplaneeringule järgnevate tegevuste (detailplaneeringud, projekteerimistingimused jms) ülesanne.
			Võimalusel tuleb vältida raudteeni ulatuvate tupiktänavate projekteerimist, sest see loob soodsa võimaluse ebaseaduslike raudteeületuskohtade tekkeks. Ebaseadusliku (illegaalse) ületuskoha all mõistetakse nn isetekkelist raudteeületuskohta, millel puudub hooldaja ja mis ei	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu maakasutuse kavandamisel. Märkime, et üldplaneeringu täpsusastet arvestades võib nii mõneski piirkonnas osutada vajalikuks seada tingimus järgmiste etappide (nt detailplaneeringu koostamise või projekteerimistingimuste väljastamise) tarbeks.

			Palume juba planeeringu tasandil võimalusel nõuet raudtee ääres asuvate lasteasutuste, välispordirajatiste (nt staadion) ja elamute kruntide raudteepoolse külje piiramiseks aiaga, et vältida laste ja elamupiirkonnas ka loomade ootamatut sattumist raudteemaale.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu maakasutuse kavandamisel.
			Haljastuse osas (sh pargid, puhkealad) soovitame mitte planeerida kõrghaljastust (puid, sh viljapuid) rööbasteele lähemale kui 10 m äärmisest rööpast, põhjusteks on nii tuleohutuse kui ka nähtavuse tagamise vajadus raudteel.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel, lähtuvalt muuhulgas üldplaneeringu täpsusastmest ja kohalikest oludest. Üldplaneeringu täpsusastmest tulenevalt ei määrata näiteks kaitsehaljastust detailselt määratud vööndina meetrites. Küll aga on võimalik üldplaneeringuga seada tingimusi järgmistes etappides (nt detailplaneeringu koostamine või projekteerimistingimuste väljastamine) arvestamiseks.
			Raudtee kaitsevööndit (ulatus 30 m äärmisest rööpast) puudutavad tingimused on hetkel kirjeldatud ehitusseadustiku §-s 73.	Arvestame ehitusseadustikus toodud tingimustega üldplaneeringu lahenduse koostamisel.
15	MUINSUSKAITSE-AMET	16.01.2020 nr 1.1-7/3125-1	Lääne-Harju valla üldplaneeringu koostamisel tuleb arvestada riikliku kaitse all olevate kultuurimälestiste ja nende kaitsevöönditega. Mälestiste nimekirja leiab Kultuurimälestiste registris (www.register.muinas.ee), millel on olemas riskiasutus Maa-ameti põhikaardiga – mälestiste ja nende kaitsevööndite paiknemine on näha Maa-ameti põhikaardi kultuuriväärtuste kaardikihil. Mälestiste piiride kohta tekivate küsimuste korral palume ühendust võtta Muinsuskaitseameti vastava maakonna nõuniku või kartograafia-nõunikuga.	Arvestame üldplaneeringu koostamisel riikliku kaitse all olevate kultuurimälestiste ja nende kaitsevöönditega.
			Mälestised näitavad piirkonna kultuurimaastiku ajaloolist mitmekihilisust, mistõttu tuleb planeerimisel lähtuda mälestisi säästvast põhimõttest ning arvestada nende kui avaliku väärtusega (MuKS § 3 lg 7). Korrastatud ja hoitud kultuuriväärtused loovad parema ja atraktiivsema elukeskkonna, mis aitab kaasa elukvaliteedi tõusule, loob	Arvestame üldplaneeringu koostamisel mälestiste kasutuses hoidmise või neile uue funktsiooni leidmise vajadusega.

			<p>töökohti, elavdab majandust ja kasvatab piirkonna konkurentsivõimet. Mälestiste kasutuses hoidmine ja kasutuseta mälestistele funktsiooni leidmine peab olema valla üldplaneeringus käsitletav teema.</p>	
			<p>Riikliku kaitse all olevaid kultuurimälestisi tuleb üldplaneeringu seletuskirjas käsitleda eraldi peatükina. Muinsuskaitseamet soovib käsitleda üldplaneeringu seletuskirjas arengualade kultuurimälestisi tabeli vormis (vt lisa nr 1) või nimekirjana, kus hinnatakse mälestise tehnilist seisundit, kasutusfunktsiooni, leevendusi, kavandatavaid tegevusi jm kui üldplaneeringu alal on hoomatav hulk mälestisi või mälestisi saab liigiti grupeerida (nt lohukividele, monumentide kaupa). Kogu mälestiste nimekirja võib vajadusel esitada planeeringu või KSH lisana. Üldplaneeringu kaartidel tuleb tähistada maa-alalised mälestised alana, üksikmälestis näidata punktina. Kaardimaterjali väljatrukil võivad mälestised olla tähistatud eristuva leppemärgiga.</p> <p>Lääne-Harju valla territooriumil on kultuurimälestiste registri andmetel riikliku kaitse all 245 mälestist, neist ehitismälestisi 101 (lisaks 2 arvele võetud objekti – Põllküla vanaveski pais ja endise Paldiski Merekooli hoone), ajaloomälestisi 23, arheoloogiapälestisi 33 ja kunstimälestisi 90.</p> <p>Kaitse all olevatest arheoloogiamälestistest ligi poole (14) moodustavad asulakohad, millest suurem osa paikneb tänapäeva külade vahetus läheduses või nende tuumikaladel. Sama palju (14) on kaitse all kultuspaiku (11 kultuse- ja ohvrikivi, 2 ohvriallikat ning 1 ohverdamiskoht), lisaks 2 kalmistut, 2 linnust ja 1 pelgupaik.</p> <p>Lisaks riigi kaitse all olevatele arheoloogiamälestistele on Muinsuskaitseametile Lääne-Harju vallas infot mitmete arheoloogiliste leiupaikade kohta, millest 4 muistist (asulakoht Kasepere külas, kalmistud Paldiski linnas ja Keibu külas ning luude leiukoht Audevälja külas) on võetud arvele. Kõiki varasemaid teateid kontrollitakse ning säilimise korral algatatakse nende mälestiseks või arheoloogiliseks leiukohaks tunnistamise menetlust. Kuna teadete</p>	<p>Teadmiseks võetud. Üldplaneeringu koostamisel käsitletakse riikliku kaitse all olevaid kultuurimälestisi lahenduse väljatöötamisel, kuid neid, sh nende nimekirju ei kehtestata üldplaneeringu koosseisus, kuna tegemist on olemasolevate objektide ja aladena, mida üldplaneeringuga ei kavandata.</p>

			kontrollimine on aeganõudev tegevus, siis Muinsuskaitseamet palub arheoloogiapärandi säilimise tagamise nimel meiega eelnevalt konsulteerida, kui Lääne-Harju vallas kavandatakse suuremaid maastikku muutvaid rajatisi, sh teed, karjäärid vms.	
			Avatud maastikel asuvate kultuurimälestiste (nt kirikud, tuuleveskid, tuletornid, mõisa peahoone, taluhäärberid jm) vaatesektorid või -koridorid tuleb kanda kaardile. Avatud maastikel vaatesektoritesse mitte kavandada ehitusalasid või mastaabilt suuremaid hooneid. Üldplaneeringuga tuleb seada põhimõtted mastaabi ja funktsiooni osas olevate vastuolude leevendamiseks avatud maastike vaatesektorites või kultuurimälestiste vahetus läheduses ning leida tasakaalustatud planeerimislahendus.	Arvestame vaadete ja nende säilitamise vajadusega üldplaneeringu koostamisel, sh maakaitsus- ja ehitustingimuste seadmisel.
			KMH kohustusega aladel (ka juhul kui KMH nõudest loobutakse) tuleb Muinsuskaitseametilt küsida, kas vajalik on läbi viia arheoloogiline uuring või võib sellest loobuda (MuKSi § 31 lg 3).	Üldplaneeringu koostamise käigus viiakse läbi üldplaneeringu elluviimisega kaasnevate mõjude strateegiline hindamine. Üldplaneeringu koostamisel ei ole KMH täpsusaste kohane. Muinsuskaitseametiga konsulteeritakse KMH läbiviimise vajaduse otsustamisel üldplaneeringule järgnevate tegevuste läbiviimisel, nt erinevad projektid ja loamenetlused.
			Üldplaneeringu koostamisel tuleb silmas pidada, et lisaks riigi kaitse all olevatele arheoloogiamälestistele on maastikul palju avastamata arheoloogiapärandid, millega arvestamine tagab kultuurimaastiku ajalise mitmekihilisuse säilimise. Arheoloogiapärandit kui inimtekkelisi või selge inimõjuga kohti võib olla kõikjal, kuid nende paiknemise tõenäosust on paljudel puhkudel võimalik maastikku analüüsides prognoosida. Näiteks juba teada olevate muinaskeskaegsete asustuskeskuste lähedalt või samatüübilistelt maastikelt on tõenäosus avastada varasemate inimeste elu- ja matmispaiku (nt mere, järvede ja jõgede rannamoodustistelt kiviaegseid asulakohti, vanade külade lähedal liivastelt küngastelt külakalmistuid jne). Arheoloogiapärandi seisundit ja säilimist võib mõjutada senise	Üldplaneeringu koostamisel, sh KSH läbiviimisel ei viida läbi täiendavat uuringut arheoloogiliselt väärtuslike alade prognoosimiseks. Teadaolevate arheoloogiliselt väärtuslike aladega arvestatakse uute arendusalade kavandamisel ning vajadusel sätestatakse ettevaatusmeetmed, millega üldplaneeringule järgnevates planeerimise etappides nendel aladel arvestada.

		<p>maakasutuse muutmine, eeskätt ehitus-, kaeve- või muu mullatöö (nt kaevandused, suured taristuobjektid, ulatuslikud uued elamu- ja tööstusalad, jõesuudmete süvendamine jms).</p> <p>Praeguse praktika kohaselt arheoloogiapärandi prognoosimist üldplaneeringutes pole tehtud, mistõttu ilmnevad arheoloogilised väärtused alles tööde käigus⁴. Selle tulemusena hävineb sageli suur osa kultuurkihist, samuti on tööde seiskamine ehitusfaasis tööde tellijale kõige kulukam ning uuringutega (sh ehitustöö seiskamisega) seotud kulud jäävad sageli ainult eraomaniku kanda. Samas kuuluvad arheoloogilised leiud ühiskonnale tervikuna.</p> <p>Pärandi hävimise ja ehitusfaasis tehtavate suurte kulutuste ära hoidmiseks on seetõttu põhjendatud ja otstarbekaks näha ette arheoloogiapärandiga seotud riskide maandamine üldplaneeringu või detailplaneerimise staadiumis, sest mida varem ollakse muudatuste planeerimisel teadlik, kus võib välja tulla seni avastamata arheoloogiapärandid, seda suurem on võimalus teha planeerimise käigus paremaid valikuid, mis kahjustaks vähem pärandit ning optimeeriks kulutusi ehitusfaasis.</p> <p>Eelnevast lähtuvalt soovitame tungivalt aladel, kus üldplaneeringuga kavandatakse senise maakasutuse muutust, mis toob endaga kaasa ulatuslikke kaevetöid, prognoosida üldplaneeringu koostamise käigus tõenäolisi arheoloogiliselt väärtuslikke alasid (PlanS § 75 lg 1, p 17; MuKS § 31 lg 3; ÜP nõustik ptk 4.7.1; arheoloogiapärandi kaitse Euroopa konventsioonis toodud põhimõtted⁵).</p>	
		<p>Kohalikku kultuuripärandit silmas pidades võivad miljööväärtuslikud alad olla nii tüüpilised kui ka eriomelised ehitatud keskkonnad. Miljööväärtuslike alade määramisel soovitame analüüsida väljakujunenud asustusstruktuuri ja teedevõrku ning muid paigale omaseid väärtusi: krundi suurusi, hoonestuslaadi, hoonestuse ja muid kujundamise elemente, ehitusmaterjale, maakasutust jms. Miljööaladele seatavad kaitse- ja kasutustingimused peaksid tagama uue hoonestuse ja maakasutuse sobitumise</p>	<p>Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel. Üldplaneeringu koostamisel kaardistatakse juba kehtivate üldplaneeringutega määratletud miljööväärtuslikud alad ning analüüsitakse uute miljööalade määramise vajadust ja aladele kaitse- ja kasutustingimuste seadmist.</p>

		<p>vanaga, et olemasolevad väärtused säiliks ja tõuseksid esile (PlanS § 75 lg 1, p 16).</p> <p>Miljööväärtuslike alade ja väärtuslike üksikobjektide määramisel saab kasutada varasemaid uuringuid, sealhulgas nii ruumilise planeerimise alaseid soovitusi⁶ kui ka Eesti Vabaõhumuuseumi⁷ ja Muinsuskaitseameti tellitud valdkondlikke uuringuid. Viimased on enamasti leitavad Muinsuskaitseameti arhiivist (Pikk 2, Tallinn), enamik neist on digitaalselt olemas ka Muinsuskaitseameti kodulehel ja registris.</p>	
		<p>Soovitame kaardistada mälestistest ja miljööväärtuslikest aladest välja jäävad ajalooliselt väärtuslikud hooned, monumentid, pühakohad, kalmistud, sillad, teed, tähised jne, mis on väärtuslikud eelkõige kohaliku kogukonna identiteedi ja koha eripära alalhoidjatena (MuKS § 3 lg 2). Analüüsida nende seisundit ning lisada säilimiseks ja kasutuseks vajalikud tingimused (PlanS § 75 lg 1 p 16).</p> <p>Kultuuriväärtust võivad kanda mitmesugused ajaloosündmustega ning kultuuritegelaste elu ja tegevusega seotud paigad, kohaliku või piirkondliku kombestikuga seotud kohad ja nähtused, samuti kohapeal tuntud muistenditega seotud paigad, mis on sageli kohalikele inimeste eneseteadvustamise, samastumise ja rekreatsiooni kohtadeks.</p>	<p>Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel ning võtame kohapõhiselt väärtuslikke objekte ja alasid arvesse üldplaneeringu ruumilahenduse koostamisel, piirkondlike maakasutus- ja ehitustingimuste seadmisel.</p>
		<p>Soovitame analüüsida väärtuslikke vaateid ja märkida vaated kultuurilooliselt olulistele objektidele, määratleda vaatekoridorid kaartidel. Keskkonna kultuuristamisel on soovitatav väärtustada varasemate põlvkondade tööd. Ajaloolist väärtust võib omada näiteks maastikumuster, kus võib leida muinas-, mõisa-, talu- ja kolhoosiaegseid maastikke. Väärtuslikud võivad olla näiteks maastikud, kus on kiviaiad, vared, lahtised madalad kraavid, alleed, veskite paisud, veskijärved jm kultuurilist eripära väljendavad objektid.</p>	<p>Väärtuslike maastike määratlemisel lähtutakse Harju maakonnaplaneeringust, täpsustades ja täiendades maakonnaplaneeringus toodud alasid ja tingimusi. Kohaliku tähtsusega väärtuslikke vaated maastikus kaardistatakse üldplaneeringu lahenduse koostamise käigus ning vajadusel seatakse tingimused vaadete säilimiseks.</p>

	OMAVALITSUSED, MTÜd, ERAISIKUD JM			
16	LÄÄNE-NIGULA VALLAVALITSUS	20.09.2019 nr 7-1/19- 109-2	<p>Olete oma kirjaga teavitanud Lääne-Harju valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamisest ning palute vastavalt planeerimisseaduse §-le 76 lõigetele 1 ja 2 meie ettepanekuid lähteseisukohtade ja keskkonnamõju strateegilise hindamise osas. Vaadanud üle Lääne-Harju Vallavolikogu 25.09.2018. a otsuse nr 117 „Lääne-Harju valla üldplaneeringu koostamine ja keskkonnamõju strateegiline hindamine“ ning Lääne-Harju valla üldplaneeringu lähteseisukohad ja Lääne-Harju valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuse anname teada, et Lääne-Nigula Vallavalitsusel pole täiendavaid ettepanekuid Lääne-Harju üldplaneeringu lähteseisukohtade ja Lääne-Harju valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuse osas. Edaspidise koostöö tegemisel palume planeerimisseaduses ettenähtud teated saata Lääne-Nigula Vallavalitsusele e-posti aadressil vv@laanenigula.ee .</p>	Arvestame esitatud tingimustega üldplaneeringu koostamisel koostöö korraldamisel ning planeeringulahenduse esitamisel kooskõlastamiseks.
17	HARKU VALLAVALITSUS	09.01.2020 nr 12- 3/6789-1	<p>Tutvunud esitatud materjalidega esitab Harku Vallavalitsus Harku Vallavolikogule ettepaneku alustada Lääne-Harju üldplaneeringu koostamise raames läbirääkimisi Lääne-Harju valla ja Harku valla vahelise halduspiiri korrigeerimiseks vastavalt piiride korrigeerimise skeemile (lisa 1). Harku vallavalitsus esitab otsuse eelnõu Harku valla ja Lääne-Harju valla vahelise halduspiiri korrigeerimise ettepaneku tegemiseks 30.01.2020 toimuva Harku Vallavolikogu istungi päevakorda.</p> <p>Vastavalt halduspiiride korrigeerimise skeemile teeb Harku Vallavalitsus ettepaneku muuta Lääne-Harju valla ja Harku valla vahelist halduspiiri territooriumil, mis jääb Lääne-Harju valla äärealadele, hõlmates osaliselt Keila-Joa alevikku. Korrigeeritav ala jääb osaliselt Läänemere ja Tallinn-Rannamõisa-Kloogaranna tee vahelisele alale ning</p>	Arvestame halduspiiride ettepanekust tulenevate võimalike piiride korrigeerimistega üldplaneeringu koostamise käigus.

			<p>osaliselt Tallinn-Rannamõisa-Kloogaranna tee ning Türi-salu küla vahelisele alale.</p> <p>Lääne-Harju valla arengu seisukohalt ei omaks ettepanekuga kaetud valla keskusest kaugel asuv valla ääreala erilist potentsiaali: osaliselt on tegemist Türi-salu maastikukaitsealaga ja Tallinn-Rannamõisa-Kloogaranna tee äärses hoonestamata alaga. Lääne-Harju valla ja Harku valla vahelise halduspiiri korrigeerimise eesmärgiks on kahe kohaliku omavalituse territooriumi vahele lihtsa ja selge piiri loomine.</p> <p>Täiendavalt juhib Harku Vallavalitsus tähelepanu ka asjaolule, et „Lääne-Harju valla üldplaneeringu lähteseisukohad ja keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsus“ lisa 2 punktis 7.1 esitatud kaitsealade loetelust puudub Türi-salu maastikukaitseala.</p> <p>Palume hoida Harku Vallavalitsust kursis planeeringu edasise menetlemisega.</p> <p>Lisa 1: Harku valla ja Lääne-Harju valla vahelise piiri muutmine</p>	
18	KEILA LINNAVALITSUS	29.01.2020 nr 4.2-1.6/1565-1	<p>Teha koostööd Keila linna piirilähedaste tiheasustusalade kavandamisel eesmärgiga lõimida linnaäärsed asumid Keila linna ruumistruktuuri ning taristutega loogiliselt, inim- ja keskkonnasõbralikult.</p>	<p>Teeme üldplaneeringu koostamise käigus koostööd Keila linnaga, et tagada valla ja linna piiril asuvate alade kokkusobivus ning nende loogiline seos.</p>
			<p>Reserveerida maa Tammermaa piirkonda tee rajamiseks, mis tagab linnale kolmanda raudteeülesõidu. Tammermaa elanikud saaksid siis lühemat teed pidi Keila lõunaosa parkidesse, puhkealadele ning Ohtu rabasse jalutama, samuti Tööstuse tänava tehno parki tööle ning linna lõuna-poolse ümbersõidu valmimise järel kiiremini (Keila kesklinna läbimata) Tallinna.</p>	<p>Kaalume ettepanekuga arvestamist üldplaneeringu koostamise käigus, mh seoses teiste kavandatavate arengutega transpordivaldkonnas ja maakasutuse kavandamisel.</p>
			<p>Informeerida linna, millised veosed täpsemalt kavandatakse raudteele. Keila linna läbival raudteel peab kauba-vedu olema ohutu ning keskkonnasäästlik ning ei tohi halvendada elurajoonide elamistingimusi. Valla ÜP KSH-s</p>	<p>Üldplaneeringuga ei otsustata, milliseid veoseid kavandatakse raudteele, mistõttu ei ole võimalik üldplaneeringuga konkreetsete vedude mõju Keila linnale ka hinnata. Üldplaneeringuga on võimalik ette näha meetmed raudteeohutuse tagamiseks ning</p>

			hinnata kaubavedude ja ohtlike veoste mõjusid Keila linnale.	raudteelt nähtuvate häiringutega arvestamiseks või häiringute leevendamiseks, sh mürameetmete rakendamine, ohtlike veostega arvestamine jms. Raudtee olemasolust lähtuvalt on ennekõike võimalik arvestada maakasutuse kavandamisel, nt hoide tundlikud elamu- ja ühiskondlike hoonete alad raudteest kaugemale. Sama põhimõtet on võimalik ka Keila linnal järgida oma üldplaneeringu koostamisel.
			Kaaluda linna ja valla halduspiiride muutmist lähtudes Keila kraavi ja Tõllaaugu hooldamise otstarbekusest ja tulevase Tallinn-Paldiski maantee kui maastiku poolitaja trassi asukohast. Üldplaneeringu koostamise käigus on sobiv aeg läbi töötada Keila linna ja piirnevate alade haldusterritoriaalse ühendamise temaatika, mida käsitleb Keila Linnavolikogu 31.05.2016 otsus nr 20.	Käesoleval ajal ei pea Lääne-Harju vald vajalikuks linna ja valla halduspiiride muutmist, kuid kaalume ettepanekuga arvestamist üldplaneeringu koostamise käigus, sh koostöös Keila linnaga.
19	RIIGIMETSA MAJANDAMISE KESKUS	06.01.2020 nr 3- 1.1/3584	RMK on seisukohal, et Lääne-Harju valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamisel peab olema arvestatud RMK põhiülesande täitmise võimalikkusega ja erinevad riigi maale seatavad maakasutuse või metsade majandamise piirangud peavad olema neis dokumentides kajastatud ja põhjendatud.	Nõustume esitatud ettepanekuga. Lähtuvalt planeerimisseadusest ning haldusmenetluse seadusest peavad kõik üldplaneeringus seatud tingimused olema põhjendatud. Märgime aga, et üldplaneering ei sea üksnes piiranguid. Üldplaneeringu esimene ja kõige olulisem eesmärk on eelduste loomine omavalitsuse ruumilise arengu kavandamiseks ja omavalitsuse kui terviku tasakaalustatud arenguks. See tähendab nii majandustegevuse edendamist, kuid vajadusel ka piirangute seadmist näiteks loodusväärtustest lähtuvalt.
			Palume üldplaneeringu seletuskirjas ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandes esitada metsamaale kavandatud mittemetsamajanduslikel eesmärkidel teostatavate tegevuste osas alternatiivide võrdlused, sh käsitledes ka metsamajanduslikku tegevust.	Üldplaneeringu lahendus koostatakse lähtuvalt omavalitsuse ruumilise arengu vajadustest. Sellest põhimõttest lähtuvalt käsitletakse üldplaneeringus ka metsamaad. Lähtuvalt planeerimisseadusest ning haldusmenetluse seadusest peavad kõik üldplaneeringus seatud maakasutus- ja ehitustingimused olema põhjendatud, kuid

				<p>üldplaneeringu koostamise käigus on ebaotstarbekas eeldada kõigi võimalike tegevuste detailset läbikaalumist, mis mingil alal võiks kõne alla tulla.</p>
			<p>Teeme ettepaneku täiendada keskkonnamõju strateegilise hindamise aruannet, sh sotsiaalmajanduslikku hinnangut, peatükiga, mis puudutab üldplaneeringuga määratud puhke- ja virgestusmaade, väärtuslike maastike ja asula või ehitiste kaitseks õhusaaste, müra, tugeva tuule või lumetuisu eest või tuleoahu vähendamiseks või metsatulekahju leviku tõkestamiseks määratud metsade majandamist ja nende metsade uuendamist vastavalt metsaseaduses ja looduskaitseaduses sätestatud piirangutele.</p>	<p>Kaalume ettepanekuga arvestamist üldplaneeringu koostamise, sh keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimisel, arvestades üldplaneeringu täpsusastet. Märgime, et üldplaneeringu lahendus peab otse loomulikult vastama kõigile seadustele ja teistele õigusaktidele, kuid planeerimisprotsessis on kohalikule omavalitsusele antud ulatuslik kaalutusõigus, sh metsade majandamisele tingimuste seadmisel.</p>
			<p>Üldplaneeringus, sh selle seletuskirjas palume märkida RMK poolt majandatavate metsade osas, et lubatud on kõik raieliigid, kusjuures detailsed kavad puhke- ja virgestusmaade, väärtuslike maastike ja asula või ehitiste kaitseks õhusaaste, müra, tugeva tuule või lumetuisu eest või tuleoahu vähendamiseks või metsatulekahju leviku tõkestamiseks määratud aladel kasvavate metsade majandamiseks ja uuendamiseks koostatakse koostöös kohaliku omavalitsusega, arvestades metsade olemit, nende kasvutingimusi, vanuselist jagunemist ja neile aladele planeeritavat metsade olemit ja koosseisu pikemas perspektiivis.</p>	<p>Kaalume ettepanekuga arvestamist üldplaneeringu koostamise, sh keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimisel, arvestades üldplaneeringu täpsusastet. Lähteseisukohtade ja KSH väljatöötamise kavatsuse etapis ei ole otstarbekas konkreetseid seletuskirja sõnastusi kokku leppida, kuna need tekivad planeeringu koostamise käigus, sh koosmõjus teiste tegevustega, KSH tulemustega ning avalikkuse, omavalitsuse ja ametiasutuste koostöös.</p>
			<p>Anname ka teada, et soovime olla kaasatud ka järgnevatel Lääne-Harju valla üldplaneeringu koostamise etappides. Materjalid ja teated palume elektrooniliselt saata e-kirjaga aadressile rmk@rmk.ee. Samuti palume saata aadressile rmk@rmk.ee MapInfo formaadis üldplaneeringu digitaliseeritud kaardikihid nende valmimisel.</p>	<p>Arvestame ettepanekuga edaspidises üldplaneeringu koostamise protsessis.</p>
20	HARJUMAA OMAVALITSUSTE LIIT	10.01.2020 nr 9-3/6-2	<p>Teen ettepaneku, et lisaks Harju maakonnaplaneeringule 2030+ arvestataks Lääne-Harju valla üldplaneeringu koostamisel ja keskkonnamõju strateegilisel hindamisel</p>	<p>Arvestame Harju maakonna arengustrateegiaga 2035+ üldplaneeringu koostamise käigus, sh valla strateegiliste ruumieesmärkide sõnastamisel ja seadmisel.</p>

			<p>ka Harju maakonna arengustrateegiaga 2035+, kuna vastavalt kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse (KOKS) 373 lõikele 6 on maakonna arengustrateegia üldplaneeringu koostamise alus.</p> <p>Harjumaa Omavalitsuste Liit on KOKS § 374 lõike 3 alusel koostanud Harju maakonna arengustrateegia 2035+, mis jõustus pärast volikogudes heakskiitmist KOKS § 374 lõike 6 kohaselt 21.02.2019.</p> <p>Harju maakonna arengustrateegia 2035+ on kättesaadav Harjumaa Omavalitsuste Liidu veebilehel http://hol.ee/areng-373.</p>	
21	AS EESTI RAUDTEE	08.01.2020 nr 21-1/3519-1	<p>1. Üldplaneeringu koostamisel arvestada raudtee kaitsevööndiga, mille laius ja piirangud on kehtestatud ehitusseadustiku §-s 73 ning elektripaigaldiste ja sidetrasside kaitsevöönditega.</p> <p>2. Planeeritavad lahendused ei tohi takistada raudteerajatiste, sh raudtee elektripaigaldiste hoolduse ja remondi teostamist.</p> <p>3. Hoonestusalade planeerimisel arvestada raudteeveereemist tulenevate mõjudega, sh võimaliku vibratsiooni ning müraga. Uute hoonestusalade rajamise korral raudtee vahetusse lähedusse ei võta AS Eesti Raudtee endale kohustusi keskkonnaparameetrite (müra, vibratsioon) leevendamiseks</p> <p>4. Rajatised, mis ei ole raudtee sihtotstarbeliseks kasutamiseks vajalikud ning mille kogukõrgus on 30 m ja enam (nt tuulikud, mobiilimastid), tuleb kavandada selliselt, et nende kaugus raudtee kaitsevööndi piirist oleks võrdne rajatise kogukõrgusega. Tuuliku puhul tuleb masti kõrgusele lisada tiiviku laba pikkus.</p> <p>5. Näha ette meetmed takistamiseks nii jalakäijate kui sõidukite sattumine raudteemaale väljapool nõuetekohaseid ülekäigu- ja ülesõidukohti. Uute elamualade, äri- ja tootmisalade ning ühiskondlike ehitiste alade planeerimisel</p>	<p>Arvestame raudtee, samuti elektripaigaldiste ja sidetrasside kaitsevööndite ja neist tulenevate piirangutega üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel.</p> <p>Arvestame üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel raudteerajatiste kasutamisest, hooldusest ja remondist tulenevate vajadustega.</p> <p>Arvestame esitatud tingimusega üldplaneeringu lahenduse väljatöötamise käigus. Vajalikud erisused (kui need üldplaneeringu lahenduse väljatöötamise käigus ilmnevad) kooskõlastatakse AS-iga Eesti Raudtee.</p> <p>Arvestame võimalusel esitatud märkusega üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel.</p> <p>Arvestame esitatud märkusega üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel.</p>

			raudtee äärde näha ette raudteemaa poolse külje piirdeaiaga piiramise nõue.	
			6. Üldplaneeringu kaardimaterjalil kajastada eraldi leppemärkidega olemasolevad sama- ja eritasandilised raudtee ülesõidu- ja ülekäigukohad. Lääne-Harju valla haldusterritooriumil on AS Eesti Raudtee infrastruktuuril samatasandilised raudtee ülesõidukohad Niitvälja, Klooga, Põllküla, Paldiski, Rae (tehnoloogiline), Kloogarand, Kulna ja Vasalemma ning samatasandilised raudtee ülekäigukohad on Klooga ja Vasalemma jaamas ning Niitvälja ja Klooga-aedlinn peatuskohtade piirkonnas.	Arvestame esitatud märkusega üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel.
			7. Kergliiklusteede võrgustiku kavandamisel arvestada jalakäijate ohutuse tagamisega raudtee ohutuse seisukohalt ja seoses sellega raudteemaale kergliiklusteid mitte planeerida, v.a raudteega ristumised.	Arvestame esitatud märkusega üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel.
			8. Üldplaneeringu kaardimaterjalil kajastada eraldi leppemärkidega perspektiivsed sama- ja eritasandilised raudtee ülesõidu- ja ülekäigukohad ning näidata nendeni viivad ühendusteel, sh perspektiivsed kergliiklusteel.	Arvestame esitatud märkusega üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel.
			9. Lääne-Harju valla territooriumil asuvad Klooga, Vasalemma ja Paldiski raudteejaam ning Niitvälja, Klooga-Aedlinn, Põllküla, Laoküla, Kloogaranna ja Kulna reisirongide peatuskohad.	Arvestame reisirongide peatuskohtadega üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel, sh asustuse arengu suunamisel.
			10. Raudteeäärse haljastuse kavandamise või säilitamise korral tuleb lähtuda muuhulgas nähtavuse tagamise tingimustest, mis on valdkonnaga seotud normides, standardites ning regulatsioonides sätestatud Palume üldplaneeringu lahendus esitada ASile Eesti Raudtee edasiseks koostööks ja juhime tähelepanu, et planeeringu koostamise käigus võib selguda täiendavate ettepanekute esitamise vajadus.	Arvestame esitatud märkusega üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel.
22	ELERING AS	10.01.2020 nr 11- 4/2019/1067 -2	Elering AS-i elektrivõrgu planeeritavad muutused Lääne-Harju vallas Seoses 330 kV Harku-Lihula-Sindi L503 õhuliini rajamisega ühendatakse kokku olemasolevad 110 kV õhuliinid	Arvestame märkusega üldplaneeringu koostamise käigus. Teeme lahenduse täpsustamiseks koostööd Eleringiga.

		<p>Keila-Rummu L017 ja Kiisa-Keila L110. Moodustub uus 110 kV õhuliin Kiisa-Rummu. Ehitusperiood on planeeritud aastatesse 2021-2022.</p> <p>Vajalikuks võib osutada Paldiski 330 kV alajaama ehitamine seoses gaasiterminali, pumphüdro-akumulatsiooni-jaama või mõne suurarbija/-tootja liitumisega. Sellega seoses rajatakse 110 kV Keila-Paldiski L178/179 õhuliinide asemele samasse liinikoridori kaks uut 330 kV õhuliini või rajatakse nimetatud 110 kV liinid ühisripitusse uute 330 kV õhuliinidega (olemasolevasse liinikoridori). Mõlemad variandid eeldavad liinikoridori laienemist.</p>	
		<p>Elektrivõrgu kaitsevööndid, millega planeeringu koostamisel peab arvestama</p> <p>Elektriohutusest tulenevalt on piiratud tegutseda õhuliini kaitsevööndis. Kaitsevöönd on erinevaid elektripaigaldisi ümbritsev maa-ala, õhuruum või veekogu, kus ohutuse tagamiseks on kitsendatud selle ala kasutamisevõimalusi, kusjuures kaitsevööndi ulatus sõltub elektripaigaldise pingest. Õhuliini kaitsevöönd on maa-ala ja õhuruum, mida piiravad mõlemal pool piki liini telge paiknevad mõttelised vertikaaltasandid, ning mille ulatus mõlemal pool liini telge on:</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. 35 kV (kaasa arvatud) kuni 110 kV nimipingega liinide korral 25 meetrit; 8. 220 kV kuni 330 kV nimipingega liinide korral 40 meetrit. <p>Maakaabelliini kaitsevöönd on piki kaablit kulgev ala, mida mõlemalt poolt piiravad liini äärmistest kaablitest 1 meetri kaugusel paiknevad mõttelised vertikaaltasandid.</p>	Arvestame elektrivõrgu kaitsevöönditega üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel.
		<p>Gaasivõrgu kaitsevööndid, millega planeeringu koostamisel peab arvestama</p> <p>Ehitusseadustiku §76 (1) kohaselt on gaasipaigaldise kaitsevöönd seda ümbritsev maa-ala, kus kinnisasja kasutamist on piiratud gaasipaigaldise ohutuse ja kaitse tagamiseks. Kooskõlas Ehitusseadustiku §70 (2) ja (3) sätetega</p>	Arvestame gaasivõrgu kaitsevöönditega üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel.

		<p>pole lubatud ülekandetorustiku kaitsevööndisse rajada ehitisi va. maagaasi ülekandevõrgu omaniku Elering AS-i poolt kooskõlastatud ehitised.</p> <p>Gaasitorustiku kaitsevööndi ulatus mõlemal pool gaasitorustikku vastavalt MKM määrusele 25.06.2015 nr 73 on:</p> <ul style="list-style-type: none"> • D-kategooria gaasipaigaldise nimiläbimõõduga <200 mm torustiku korral torustiku keskjoonest 3 meetrit; • D-kategooria gaasipaigaldise nimiläbimõõduga ≥200 mm ja <500 mm torustiku korral torustiku keskjoonest 5 meetrit; • D-kategooria gaasipaigaldise nimiläbimõõduga ≥500 mm torustiku korral torustiku keskjoonest 10 meetrit. <p>Gaasitorustiku juurde kuuluva gaasipaigaldise (gaasijao- tus-, gaasimõõte- ja gaasireguleerjaam) kaitsevööndi ula- tus piirdeaiast, hoone seinast või nende puudumisel sead- mest on D-kategooria gaasipaigaldise korral 10 meetrit.</p> <p>Kuna gaasivõrgul on ka sidekaablid (shape failides lisa- tud) ja gaasivõrk on ühendatud katoodeadega läbi maakaabelliinide, siis on oluline arvestada ka maakaabel- liini kaitsevööndit. Maakaabelliini kaitsevöönd on piki kaablit kulgev ala, mida mõlemalt poolt piiravad liini äär- mistest kaablitest 1 meetri kaugusel paiknevad mõttelised vertikaaltasandid.</p> <p>LISAD:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Elering AS-i olemasolevad elektripaigaldised Lääne- Harju vallas (*.zip formaadis pakitud shape failid) 2. Elering AS-i olemasolevad gaasipaigaldised Lääne- Harju vallas (*.zip formaadis pakitud shape failid) 	
--	--	---	--

23	KARO METS OÜ ja KREMKA OÜ	03.01.2020 nr 6-1/32-24	<p>Kirjeldate punktis 5.3. MÕJU LOODUSKESKKONNALE eesmärgi võtta kohaliku omavalitsuse tasandil kaitse alla uusi loodusobjekte ning alasid.</p> <p>Tuletame Teile meelde, et uute objektide kaitse alla võtmisel (olenemata kas tegemist on looduskaitseobjekti, muinsuskaitseobjekti või mõne muu ala või objektiga) tuleb maaomanikele koheselt ning õiglaselt kompenseerida saamata jäänud majanduslik tulu.</p> <p>Palume end kaasata üldplaneeringu protsessidesse, mis puudutavad metsade majandamist ning erinevate piirangute seadmist metsamaale.</p>	<p>Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel. Oleme teadlikud, et iga kitsendus peab olema põhjendatud, proportsionaalne ja üheselt mõistetav. Samas tuleb ka aduda, et üldplaneeringu eesmärk on kokku leppida tasakaalustatud ruumiline areng, mis arvestaks kõikide ühiskonnaliikmete huvide ja vajadustega. Kõiki huvisid tuleb arvesse võtta, kaaluda ja sellest lähtuvalt kujundada üldplaneeringu lahendus.</p> <p>Teeme üldplaneeringu koostamisel võrdselt koostööd kõigi asjassepuutuvate asutuste ja ka maaomanikega üheselt mõistetava planeeringulahenduse väljatöötamiseks.</p>
24	ANU VESKI	03.01.2020	<p>Ma olen teadlik minule kuuluvale Hansu kinnistule (29501:011:0150) seatud kitsendustest, mis on seatud Keila jõe kallalrajaga, kergliiklusteega, elektriliini, sidehitise ja maantee kaitsevöönditega.</p> <p>Kuid minu maale seatud rohevõrgustiku koridoriga ma edaspidi nõus olla ei saa. Rohekoridorid on siduselemendid, mis seovad tuumalad omavahel terviklikuks võrgustikuks. Ma ei oska näha tuumalasi, mida minu kinnistul olev rohekoridor ühendaks. Kuid Üldplaneeringu Põhimõtetes on kirjas põhimõte, et vajalik koguses rohealade olemasolu püütakse edaspidi tagada avalik-õiguslike institutsioonide valduses olevate maa-alade kaudu. Minu kinnistu naabruses asuv riigimaa (Ristiku kinnistu) peaks sellele probleemile mõningast lahendust andma.</p> <p>Minu sooviks oleks edaspidi kasutada oma Hansu kinnistut elamumaana. Jõeäärne ala, kus minu kinnistu asub, on Keila linna sidusala. Sellega on tagatud infrastruktuur töökohtade, lasteaedade, koolide ja kaupluste näol olemasolevale alale, mis on eelduseks elamuehitusele. Seatud kitsendused võimaldavad antud piirkonda ka edaspidi kasutada puhkealana. Milliseks kujuneb piirkonna tegelik ühendus Mõisa- ja Jõepargiga selgub ilmselt peale Keila linna lõunapoolse ümbersõidu teostamist.</p>	<p>Arvestame esitatud ettepanekuga üldplaneeringu koostamise käigus, sh rohevõrgustiku analüüsi koostamisel.</p>

			Soovin jätkuvalt olla kaasatud Lääne-Harju Üldplaneeringu menetlusse.	
25	METSATERVEN- DUSE OÜ	06.01.2020 NR 1-1/L	Vastuseks Teie 11.detsembril 2019 saadetud kirjale 6-1/32-24 „Üldplaneeringu lähteseisukohtade ja keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuse kohta ettepanekute küsimine" teatame, et jääme oma varasemas kirjas saadetud ettepaneku juurde. Meie varasem kiri on registreeritud Teie dokumendiregistris 07.08.2019 nr 6-1/32-16.	Arvestame esitatud seisukohtadega üldplaneeringu koostamise ja mõjude hindamise läbiviimise käigus.

kuupäev: märts 2020